

Upravništvo ljudskega knjižnega
— telefon števil 312, 3123, 3124
3125, 3126

Inseratni odelci: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7.
— telefon št. 2455

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— telefon št. 190

Računi pri pošti čez zavodila: Ljub-
ljana št. 17.749

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znotraj mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knjižna ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Zavezniška pomoč Finski

Daladier izjavl a, da ie Francija napram Finski že storila svojo dolžnost in sicer ne polovičarško — Anglija in Francija v načelu za prekinitev odnosov s Sovjeti — Sovjetske armade se umikajo na vseh frontah

Pariz, 22. dec. s. (Reuter) Na današnji seji francoskega parlamenta se je v proračunski debati predsednik vlade Daladier v svojem govoru spomnil tudi junake borbe malega finskega naroda za svobodo in neodvisnost države, ter je med drugim izjavil:

Kakor poprej Poljska je postala tudi Finska žrtev napada. Poljska se je borila sicer ravno tako hrabro kakor Finska, toda obe borbi sta dali zelo različne rezultate. Poljska ni imela nobene močne obrambne linije ter je bila v nekaj tednih prežgana, Finska pa se za Mannerheimovo linijo uspešno upira. Ni pa dovolj samo občudovati hrabrost Finske, treba ji je tudi pomagati. Francija je že storila napram njej svojo dolžnost, in to ne na polovičar način. Bo pa še nadalje pomagala.

Stockholm, 22. dec. z. Po vesteh iz Londona, Pariza, Bruslja in Berlina se pripravljata skupna pomorska akcija zapadnih vesilov za Finsko. Če bi prišlo do skupne akcije, potem bo švedska zavezala enako stališče kakor Norveška ter bo, sklicujoč se na sklepe Društva narodov, dovolila svoboden prevoz čet, orožja in municije preko svojega ozemlja na Finsko. Če bi zaradi tega prišlo do konflikta z Nemčijo, bi švedska in Norveška izjavili »ne oskvrnce«, ker smatrajo, da se morajo strniti vse države v obrambni blok, da se rešijo mali narodi in države, ki so ogroženi od nadmočnih napadalcev.

Finski maršal Mannerheim je danes novinarjem potrdil, da prejema Finska pomoč iz tujine ter je naglasil, da bo Finska, če bo pomoč izdatna, vzdržala pritisk sovražnika do kraja.

V kratkem pridejo na severno finsko bojišče švedski prostovoljci iz Zedinjenih držav, ki so večerj s posebnim parnikom pripeli na švedsko in se izkrcali v Göteborgu.

Prekinitev odnosov s Sovjetsko unijo

Pariz, 22. dec. AA. (Stefani). Francoski politični krogi zagotavljajo, da sta Francija in Anglija v načelu sklenili prekinitev v bodoče diplomatske odnose s Sovjetsko Rusijo. Ta sklep bo izvršen, če predno bodo začeli pošiljati Finski znatne količine vojnega materiala.

Nemško brodovje odplulo v Baltik

Pariz, 22. dec. j. (Havas). Iz zanesljivega vira poročajo, da je del nemške vojne mornarice danes zapustil mornariško cono pri Cuxhavenu. En del je krenil po Severnem morju, drugi del pa je namenjen v Baltičsko morje. Namen te akcije nemške vojne mornarice še ni znan, vendar v poučenih političnih krogih se doji, da gre za nov način pritiska, ki ga Nemčija pripravlja na nevtralne države. V tej zvezi opozarjajo v političnih krogih na članek v listu »Völkischer Beobachter«, čigar avtor opozarja nevtralne države na usodo Češkoslovaške in Poljske, ki sta hoteli igrati preveč samostojno politiko ter skušati pridobiti nevtralne države za sklopitev enotnega bloka, ki bi bil usmerjen proti Veliki Britaniji. Akcija nemške mornarice v Baltiku bo zaenkrat naperjena proti enotnemu nastopanju skandinavskih držav, ki bi bilo kakorkoli usmerjeno proti interesom Nemčije. Zaenkrat se sodi, da bo nemška mornarica v Baltiku skušala preprečiti pomoč skandinavskih držav Finski na ta način, da bo zadržala na Finsko namenjene transpote. Ker je prevoz po kopnem zelo težaven, se je bati, da ne bi nemške ladje z zaporo morske poti Finsko popolnoma odrezale od Švedske in Norveške ter s tem tudi od pomoči, ki jo Finska prejema preko Skandinavije od drugih držav.

10.000 švedskih dobrovoljcev v finski vojski

Stockholm, 22. dec. s. (Reuter). Na Finskem se po zanesljivih podatkih sedaj bori v finski vojski že okrog 10.000 švedskih prostovoljcev. Švedi so poslali na Finsko tudi 37 letal, kakor tudi posadke letal. Ko je večerj odhajal iz Stockholma zopet transport švedskih prostovoljcev, je prišlo na kolodvoru do velikih manifestacij. Nekaj švedskih parnikov, ki se je vrnil v luko, je sporočil, da ga je sovjetsko letalo napadlo in vrglo nanj 15 bomb.

★

Nov norveški vojni minister

Oslo, 22. dec. br. Obrambni minister je sredi zdravstvenih razlogov podal ostavko. Vlada pa je bila še ponoči rekonstruirana. Za novega ministra narodne obrambe je bil imenovan Björnsberg.

Sovjetska vojska demoralizirana

Stockholm, 22. dec. br. Današnji listi poročajo, da so doživeli sovjetske čete tudi na skrajnem severu hud poraz. Precej demoralizirano sovjetsko vojaštvo se v naglici umika nazaj v smeri proti Pečengju. Po glavni cesti se je umaknilo že za 30 km proti severu. Sovjeti so imeli velike izgube, ki jih je v veliki meri povzročila tudi arktična mraz.

Na fronti pri Sali je o priliki finske protiofenzive padlo 13.000 sovjetskih vojakov. Kakor poroča kodanjski list »Politiken«, so skušala sovjetska letala zadržati Fince in so napadla njihove kolone vse do Kemijärvi, vendar niso dosegla pri tem nikakega vojaškega uspeha.

Sovjetska križarka »Kirov« je bila po vesteh iz Helsinkov od finskih letal ponovno zadeta, baš ko je bila na poti iz Tallina v Leningrad. Ladja je zelo poškodovana.

Oslo, 22. decembra. AA. (Reuter). Po vesteh iz Pasvika so opazili 21. t. m. v bližini norveške meje pri Heienjärvi sovjetske čete, ki so se pred finskimi četami umikale proti severu.

Letošnji božič v Helsinkih
Helsinki, 22. dec. j. (Havas). Finska prestolnica se pripravlja, da bo na slovesen način praznovala božične praznike. Mesto pa je v nasprotju z drugimi leti zelo mirno, zakaj pretežna večina prebivalstva je evakuirana in živi sedaj na de-

želi. Trgovine so odprte samo po nekaj ur na dan, izločbe so prazne, večinoma obite z deskanom. Za tem strogašnim zunanjim losem pa je v trgovinskih prostorih še vseeno nekaj živahnosti. Prihajajo in odhajajo ljudje, ki se zalagajo za najpotrebnejšim za božične praznike. Letos bo božič v Helsinkih komaj opazen. Po ulicah ne bo girland smrečja in po trgih ne velikih bajno razsvetljenih božičnih dreves, ker trgovci s smrečicami ne smejo v mesto. Sem pa tja je videti po ulicah človeka, ki stiska pod pazduho smrekov vršček, sicer pa vidi, da ljudje kupujejo večnoma samo praktične darove. Povsod se pozna vojna, in ne slednjit tudi v ženski modi. Redko vidiš po ulicah ženske v krilih, marveč nosi večina smučarske hlače ter široke sportne škornje. Na glavah nosijo dame kožuhovalne čepce, potegnjene globoko na ušesa. V vsej ženski obleki, ki se za božič prezentira po finski prestolnici je videti kaj malo veselih barv. Prevladuje solidna kožuhovalna.

Usodni sovjetski porazi

Naval na Mannerheimovo črto krvavo odbit — Sovjetske čete se umikajo tudi na skrajnem severu, v bitki pri Sali pa so izgubile 30.000 ljudi

Oslo, 22. dec. j. (Norske telegrambyro). Na karelski ožini se je po poročilih nevtralnih vojaških opazovalcev razvila najhujša bitka v sedanjih rusko-finskih vojni. Središče bojev, v katerih je na sovjetski strani sodelovalo več desetisoč vojakov, je bilo med krajema Konkijärvi in Muolajärvi. Sovjetske čete so hotele med tema »-ajema za vsako ceno prebiti finske postojanke ter so pred napadom finske utrdbe črto med tema krajema obstreljevali s težkim topništvom. Napadi sovjetske pehote so naleteli na nezlomljiv finski odpor in so po vsakem sovjetskem umiku finske čete v majhnih skupinah celo izvedle učinkovite protisunke na umikajoče se sovjetske pehote. Tudi to pot so se tako v obrambi, kakor tudi v protisunkih izvrstno obnesli finski strelci, ki uporabljajo najmodernejše avtomatske brzostrelne orožje. Rusi so imeli na tem odseku večerj sicer velike izgube, vendar pa se jim ni posrečilo nikler prodreti finske utrdbe črte. Nevtralni vojaški opazovalci se čudijo junaki finski obrambi ter ne morejo prav razumeti, kako je mogoče Fincem že tretji teden odbijati ruske čete, ki navajujejo na finske postojanke z neizmerno številno premočjo v ljudeh in materialu. Trdijo pa, da finska armada žrtvuje vse, kar ima in nujno potrebuje materialne pomoči.

Na severnem bojišču je zavladal silen mraz in je mestoma živo srebro zdrknilo na 30 stopenj pod ničlo. Sovjetska ofenziva, ki je v sredo zastala v svojem prodiranju proti Rovaniemi, se je izpremenila v sovjetski umik in bi kmalu končala s katastrofo za sovjetsko armado, ki je operirala pri Sali. Le izredno mrzlo vreme s snežnimi zameti, ki je finskiim četam onemogočilo zasledovanje umikajočega se nasprotnika, je priplovali, da sovjetska armada ni bila pri Sali popolnoma razpršena. Po cenitvah nevtralnih opazovalcev so Rusi izgubili v 14 dni trajajoči vojni okrog Sali blizu 30.000 ljudi in velike količine materiala. Na sovjetski strani so se borile čete, ki so v jeseni napravile ofenzivo na Poljskem, dočim so se na finski strani zelo odlikovali švedski prostovoljci. Zaradi hudega mraza in snega so prekinjene vse zveze tako finskih, kakor tudi sovjetskih čet s svojimi oporišči, tako da bo verjetno aktivnost na tem odseku za nekaj dni zastala. Zlom ofenzive pri Sali je deloval na sovjetske čete zelo demoralizirajoče, dočim je finski strani dvignil vojno moralo.

Veliko aktivnost kaže na sovjetski strani samo še njihova aviacija. Osem sovjetskih letal je večerj bombardiralo središče severne Finske Rovaniemi. Sovjetska letala so se privikar pojavila nad tem mestom, v katerega bližini se nahaja generalni štab severne finske armade. Vrgla so na mesto več bomb, ki pa niso povzročile večje škode. Tekom večerj je po polnočnem je nadaljnjih 11 sovjetskih letal napadlo Kemijärvi, toda prav tako brez večjega uspeha, ker je mesto skoraj prazno. Ubila sta bila samo dva človeka, dočim je bilo nekaj ranjenih. Severna fronta poteka zdaj mestoma 30 km bolj proti severu, kakor pred tremi dnevi.

V vzhodni Kareliji tekem večerj je dne zaradi slabega vremena ni bilo večjih bojev. Sovjetsko vojno poročilo pravi, da je prišlo samo do manjših prask med finskiimi in sovjetskimi izvidniškimi četami. Finsko letalstvo je v posameznih skupinah na različnih krajih obstreljevalo sovjetske postojanke tako v vzhodni Kareliji, kakor tudi na karelski ožini. Sovjetsko službeno poročilo pravi, da je bilo pri teh napadih sestreljenih 10 finskih letal.

Danes ob 2. popoldne so sovjetski bombniki ponovno prileteli nad Helsinki. Letala so se držala zelo visoko in so po finskem poročilu zaradi tega vse njihove bombe grešile cilj in padale daleč izven mestnega središča. Protiletalsko topništvo

je sovjetski zračni napad kmalu odbil. Ob 14.40 je bil zračni alarm spet preklican. Finci pravijo, da je prišel današnji napad sovjetskih bombnikov povsem nepričakovano, ker je ravno takrat v vsej južni Finski pričelo močno snežiti. Nevtralni opazovalci vedo poročati, da je današnji napad na Helsinki izvršilo 11 sovjetskih bombnikov, ki so obsipali s bombami ne samo prestolnico, temveč tudi posamezna mesta v bližnji okolici.

Oslo, 22. dec. s. (Reuter) Z norveško-finske meje prihajajo poročila, da se na severni fronti sovjetska vojska umika s vsega ozemlja južno od Suomijärvi. Sovjetske čete so imele težke izgube in se umikajo v neredu. Čete nimajo niti hrane, niti dovolj municije, tankov in oklopnih avtomobilov pa se radi mraza ne morejo posluževati. Mnogo materiala pušajo na umiku za seboj. Finci pošiljajo za umikajočimi se sovjetskimi četami samo manjše patrle, ki jih ne prestopajo napadajo.

Pasivna bilanca Moskve

Curih, 22. dec. z. »Neue Zürcher Zeitung« objavlja uvodni članek, v katerem prikazuje bilanco sovjetske Rusije glede vojne na Finskem. Pisec prihaja do zaključka, da more beležiti Moskva na vsej fronti samo pasiva. Danes je sovjetska Rusija politično popolnoma izolirana. Izgubila je prijateljstvo Francije, na katero se je dolga leta nasla-

Življenski pomen Sredozemlja za Italijo

Oficijozni italijanski glas o potrebi ravnotežja v Sredozemskem morju in proti vsaki hegemoniji

Rim, 22. decembra. AA. Diplomatični urednik agencije Stefani piše:

Neki zelo vpliven angleški časopis je objavil članek, v katerem trdi, da mora biti vojni cilj Anglije in Francije zavarovanje varnosti proti nemškemu napadom, za kar pa so potrebni naslednji trije pogoji: 1) Francija in Anglija morata imeti stalno močnejšo vojsko v Evropi. 2) Zagotoviti si morata strateške meje na Renu. 3) Imeti morata stalno premoč na Sredozemskem morju.

Angleški časopis pravi, da zadnji pogoj ni v zvezi s sedanjo vojno, razen ako bi Italija intervenirala proti zapadnim vele-silam. Toda ravno nadvlada v Sredozemskem morju je nenavadno važna, ker bi se s tem preprečila sklenitev zveze med totalitarnimi državami Nemčijo, Italijo in Rusijo. Ako se od blizu prouči vsebina tega članka, potem se lahko vidi, kako usodno ozračje je vladalo v Versaillesu, ko je bila izdelana versajska mirovna pogodba. Pred 20 leti so v Versaillesu smatrali, da se Evropa lahko razdeli na dva dela: na države, ki bi bile stalno oborožene in bi gospodarile ter države, ki bi bile slabe in podrejene. Toda izkušnja je pokazala, da Evropa ne more biti solidno organizirana ter se obnoviti na tako nepravilni razdelitvi. Italijansko javno mnenje je bilo vedno za pravičen mir in to potrebo potrjujejo tudi sedanji dogodki. Politika Rima je bila torej pravilna. Lahko bi kdo dejal, da bo dovolj časa za razpravo vseh teh važnih problemov ne samo med vojaškimi silami temveč tudi vsami ostalimi državami. Prava vojna se še ni začela ter obstoja še vedno teoretična možnost za mirovno pogajanje. Pri tem se predvsem ne sme pozabiti, da nihče jasno ne ve, koliko časa bo vojna trajala.

Italija priznava Angliji pravico do tranzitnih interesov na Sredozemskem morju, toda italijanske pravice na tem morju so najpomembnejše, kar pomeni za Italijo

njala v vseh svojih zunanje političnih akcijah. Tudi ne more več računati na simpatije Amerike, še manj pa na kako podporo s te strani, če bi se zapletla v vojno na Japonskem. Sovjetsko Rusijo bodo zadele vse težave in posledice premaganca, če zavezniški zmagojci nad Nemčijo. Rdeča vojska, ki je bila vedno glavni adut Moskve in ki je že uživala gotov nimbos, se je sedaj razgalila za docela neposobno. »Sprehod na Finsko« se je pretvoril v njen poraz. Politčno, vojaško in gospodarsko je položaj

Ugibanja o načrtih zaveznikov na vzhodu

Senzacionalne informacije nemškega in italijanskega tiska o pripravah za vojno proti Sovjetski uniji

Berlin, 22. dec. p. »Völkischer Beobachter« objavlja dopis iz Rima o borbi za oblast v Dardanelah, v katerem poudarja, da se po italijanskem mnenju v Turčiji zavedajo, da bo sovjetska Rusija postavila slične zahteve, kakor jih je nedavno v baltičskih državah ter da bo od Turčije zahtevala pravico do vojaških oporišč v Dardanelah. »Völkischer Beobachter« pravi, da računajo na merodajnih turških mestih z možnostjo, da bodo sovjetske čete skušale priti do maloznakitih petrolejskih vrelcev in sicer po najkrajši poti, ki vodi preko turškega ozemlja. Službeno narodno socialistično glasilo razpravlja obenem tudi o mobiliza-

ciji v Afganistanu, ki jo smatra za nov pokazatelj angleškega obkoljevanja.

Milan, 22. dec. z. »Stampa« poroča iz Damaska, da je francoski general Weygand izdelal zelo dalekosežen načrt, ker so v Parizu in Londonu prepričani, da se sedanja vojna ne bo odločila na zapadu, marveč na vzhodu Evrope. Po tem načrtu naj bi zavezniška armada, ki je že v formiranju, zasedla Kavkaz in tako preprečila zvezo med sovjetsko Rusijo in Nemčijo. To naj bi se zgodilo takoj, ko bi Turčija napovedala sovjetski Rusiji vojno. Dejstvo, da je bila v Afganistanu proglašena splošna mobilizacija, smatrajo za začetek te akcije.

„Severne Dardanele“

V Ženevi sklenjena pomoč Finski je po nemškem mnenju le izhodišče za akcijo zaveznikov proti Nemčiji preko skandinavskih držav

Berlin, 22. dec. r. V tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih spremljajo z največjo pozornostjo vesti, da je zavezniški vrhovni vojni svet na svojem zadnjem zasedanju razpravljal zlasti tudi o položaju v Severni Evropi in o stališču zaveznikov do vseh nordijskih držav. Berlinske kroge zanimajo predvsem vprašanje, kaj je bilo na tem posvetu sklenjeno glede skandinavskih držav. Znatilno je v tem pogledu pisanje »Hamburger Fremdenblatt«, ki se ga zunanje ministrstvo večkrat poslužuje kot svojega glasnika. List izraža mnenje, da predstavlja pomoč, ki je bila sklenjena v Ženevi za Finsko, v resnici le izhodišče za angleško diplomatsko in verjetno tudi vojaško ofenzivo preko skandinavskih držav proti Nemčiji. Na kakšne konkretne informacije se pri tem opira omenjeni list, iz njegove razprave ni razvidno, vse-

kakor pa to pisanje dokazuje, s kako dalekosežni mi možnostmi računajo v Berlinu v nadaljnjem razvoju vojne z Anglijo in Francijo.

V tej zvezi so zbudile veliko pozornost tudi vesti francoskega tiska o bližnjem sestanku državnikov obeh zapadnih vesilov. Iz tega sklepa, da v Parizu in Londonu je sedaj razpravljalo o tem, kakšne posledice bi nastale, če bi se Švedska in Norveška s svojimi bogatimi rudniki železa in drugih važnih s. rovin zapletli v vojno. »Hamburger Fremdenblatt« naveda v zvezi s tem, da se pojavlja sedaj na obzorju vprašanje »Severnih Dardanel«. Po sodbi nemške diplomacije obstaja izvestna paralela med stremljenjem angleško-francoske politike na jugovzhodu napram evropskemu severu. Zanimanje Nemčije je osredotočeno na obe ti dve točki evropske politike in Berlin skrbno zasleduje sleherni pojav na tem področju. V Berlinu računajo v zvezi s poročili o sklepih vrhovnega zavezniškega vojnega sveta, da bosta obe zapadni sili začeli sedaj izvršati pritisk predvsem na severne evropske države, zlasti še, ker prihaja protisovjetsko stališče tako v Parizu kakor v Londonu vedno bolj očitno do izraza.

V berlinskih krogih so prepričani, da se bo v najkrajšem času pričela v skandinavskih državah diplomatska ofenziva, ki naj v danem primeru omogoči tudi vojaško intervencijo, ki naj bi omogočila napad na Nemčijo s severa. Anglija in Francija hočeta po sodbi nemških krogov ustvariti s pomočjo skandinavskih držav »Severne Dardanele« in tako povečati pritisk na Nemčijo.

★

Defenzivni pakt proti sovjetskemu napadu

London, 22. dec. z. Po vesteh iz Budimpešte so se že pričela pogajanja za sklenitev defenzivnega pakta med Madžarsko, Italijo in eno balkansko državo. Ta pakt naj bi služil predvsem obrambi proti morebitnemu napadu Sovjetske Rusije na Podunavje in Balkan. Madžarski vladni krogovi so kljub pomirljivim zagotovilom iz Moskve vznemirjeni zaradi razvoja mednarodnega položaja.

Povezanost Italije in Vatikana

Rim, 22. dec. z. Italijanski listi obširno komentirajo večerjnjši obisk italijanskega kralja in kraljice v Vatikanu in pripljujejo prav tako velik politični pomen napovedanemu obisku papeža na italijanskem dvoru. Pri tem podčrtavajo tesno povezanost fašistične Italije in Vatikana, ki je prišla do izraza tudi v nagovoru papeža.

Inozemski nemški listi v Nemčiji prepovedani

Berlin, 22. dec. a. (Associated Press). Z novim odlokom nemške vlade je prepovedano uvažati v Nemčijo vse inozemske nemške liste, katerih uvoz doslej še ni bil prepovedan. Prizadei so predvsem švicarski listi in »Pester Lloyd«.

70 milijard za vojno

Francoski parlament je včeraj soglasno odobril od vlade predlagane vojne kredite — Daladier o podaljšanju in poglavitni obrambeni pasu

Pariz, 22. dec. ja. Na današnjem zasedanju francoskega parlamenta je bilo na dnevnem redu glasovanje o dodatnih kreditih ki jih je finančni odbor predlagal parlamentu v odobritev. Krediti obsegajo v prvi vrsti potrebe narodne obrambe ter francoske vojne industrije, dalje javnih del ter trgovske mornarice. Celotni dodatni krediti, katerih odobritev je zahtevala vlada od parlamenta, znašajo 55 milijard frankov (okrog 70 milijard dinarjev). Po dolgi debati, v kateri je dal finančni minister Reynaud razna pojasnila o uporabi teh kreditov ter o terminih, v katerih jih bo vlada potrebovala, je zbornica predlagane kredite soglasno odobrila. Podrobna razdelitev dodatnih kreditov je naslednja: za potrebe narodne obrambe 37.500.000, za vojno 21.831.973.000, ministrstvo za oboroževanje 13.116.175.003, mornariško ministrstvo 5.681.893.974, ministrstvo za letalstvo 12.592.055.920, ministrstvo za gradbo 220.175.000, ministrstvo za kolonije 82.534.000, ministrstvo za poljedelstvo 35.000.000, ministrstvo za javna dela 743.500.000, trg. mornarica 420.000.000.

V debati je povzel besedo tudi ministrski predsednik Daladier. Sporočil je, da gradi Francija sedaj utrdbi tudi ob Juri ob švicarski meji. Utrdbe Maginotove linije pa niso bile razširjene samo na jugu in na severu, temveč so bile v zadnjih mesecih tudi poglabljene. Zgrajena je bila druga in tretja obrambna črta tako da razpolaga sedaj Francija z zelo širokim obrambnim pasom. O vzrokih zgraditev teh novih utrdb je dejal Daladier: Narod je na ta način močnejši, za obrambo proti invaziji, ima pa tudi večjo možnost diplomatskih akcij, če razpolaga z močnimi utrdbami, za katerim se lahko bori. Novo zgrajene utrdbi so važne ne samo za obrambo ozemlja, temveč tudi za vojne operacije v sedanjih vojni. Francoski vojni material, zlasti pa letala, so se izkazala kot odlična. Doslej je povzročila vojna Francji razmeroma malo žrtev. Leta 1914 je padlo do decembra na fronti 450.000 francoskih vojakov in sovražnik je zasedel 10 departementov. Sedaj je imela Francija do začetka decembra samo 1.136 mrtvih v kopni vojski, 260 v mornarici in 42 v letalstvu. Francoska vlada je proti začetku pregodnje ofenzive ter je edino za logično izvajanje vojnih operacij.

Zbornica je sprejela izvajanje Daladiera s dolgotrajnimi ovacijami ter je ob koncu debate izrazila svojo sklopnost na ta način, da je soglasno odobrila predlagane kredite. Za kredite je glasovalo vseh 536 poslancev.

Francosko in nemško vojno poročilo

Pariz, 2. decembra. AA. (Havas) Vojno poročilo od 22. decembra zjutraj pravi: Na bojišču nič novega.

Berlin, 22. dec. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi izdalo naslednje vojno poročilo:

Na zapadni fronti ni bilo nikakih posebnih bojev.

Letalske sile se nadaljevale izvidniške polete nad severno Francijo in Anglijo. Nad zapadno fronto je prišlo do letalskega spopada med nemškimi letali tipa »Messerschmitta«, ki so strážila na meji, in francoskimi lovskimi letali. Eno sovražno letalo je bilo kljub ogorčni obrambi prisiljeno pristati. Nemška letala so se brez izgub vrnila na svoja letališča.

Admiral Darlan se je vrnil v Francijo

London, 22. dec. s. (Reuter). Vrhovni poveljnik francoske mornarice admiral Darlan se je danes po krajšem bivanju v Angliji zopet vrnil v Francijo. V Londonu je imel z mornariškim ministrom Churchillom važne razgovore o vprašanju sodelovanja angleške in francoske mornarice. Pred odhodom iz Anglije je admiral Darlan pregledal mornariške objekte v Portsmouthu.

Tudi Avstralija pošlje svojo divizijo v Evropo

Sidney, 22. dec. br. Avstralski zunanji minister Gaillard je izjavil, da bo tudi avstralski ekspedicijski zbor, ki šteje 20.000 mož, v kratkem krenil na pot v Evropo. Zbor je sestavljen iz samih mladih bojev. Večinoma so to sinovi in nečaki ljudi, ki so se borili v zadnji svetovni vojni. Zbrali so se kot prostovoljci iz vseh krajev Avstralije in vsi pravijo, da jim vstane narekuje, da pohite v borbo za obrambo svobode in pravice ter zato, ker jih Anglija rabi. 97% teh prostovoljcev je angleškega porekla.

Letalski spopadi

Bruselj, 22. dec. s. (Reuter) Nemška letala so včeraj zopet letela nad belgijskim ozemljem v smeri severne Francije. Nad Liegeom in Brüggeom so se zapletla v borbo z belgijskimi lovskimi letali. Tudi belgijsko protivletalsko topništvo je stopilo v akcijo. Nobeno belgijsko letalo ni bilo v borbi poškodovano. Belgijška vlada je poslala radi teh incidentov nemški vladi protest.

London, 22. dec. s. (Reuter). Nad Firth of Forthom je bilo danes v veliki višini opaženo nemško letalo tipa Heinkel. Angleška lovka letala so se dvignila in se zapletla z njim v borbo. Nato se je nemško letalo spustilo pod oblake in zbežalo.

Kanadska slanina za Anglijo

London, 22. dec. s. (Reuter). Med angleško in kanadsko vlado je bil podpisan sporazum, po katerem bo Kanada pošljala Angliji tedensko 2.750.000 kg slanin. Po racioniranju slanin, ki ga namerava vlada v kratkem uvesti, bo ta količina zadovoljala za potrebe 22 milijonov prebivalcev v Angliji. To je polovica vseh, ki redno uživajo slanino. Sporazum velja do oktobra prihodnjega leta.

Nov tip angleških bombnikov

London, 22. decembra. AA. (Reuter) Današnji »Evening Standard« objavlja poročilo svojega letalskega strokovnjaka, ki med drugim pravi, da britansko vojni letalstvo zdaj uvaja nov tip bombnikov. Le-

talo je znamke »Bristol Boford«. Prvi poskusi s temi letali so bili tik pred začetkom vojne. Toda najnovejši modeli, ki zdaj stopajo v službo, so se znatno popolnili. Nova letala so večja in hitrejša od najnovejših tipov francoskih Blenheimov in nemških Heinkelov. So dvomotorni enokrilniki. Motorji imajo 1060 konjskih sil. Izvršene so že vse tehnične priprave za zgraditev čim večjega števila teh letal. Gradili jih bodo ne samo v Veliki Britaniji, temveč tudi v dominionih. Njihova povprečna hitrost je 300 milj na uro. BOŽIČ angleške o.s.o.u.

London, 22. dec. s. (Reuter) Kralj in kraljica sta danes odpotovala v Sundringham, kjer bosta prebila božič s svojima otrokoma. Vojvoda in vojvodinja Kentška odideta za božič v zapadno Anglijo, v družbi kraljice matere Mary.

Tudi ministrski predsednik Chamberlain odide za praznike na deželo, vendar ga bodo sprosti obveščali o vseh tekočih vladnih poslih.

Nemčija in male države

„Völkischer Beobachter“ o vprašanju, ali je sploh možna resnična svoboda in neodvisnost malih držav

Berlin, 22. dec. r. »Völkischer Beobachter« razpravlja v daljšem uvodniku o vprašanju, ali je sploh možna resnična svoboda in neodvisnost malih držav. List prihaja do zaključka, da v meddržavnih odnosih sploh ni brezpogojne svobode. Samo ob sebi je razumljivo, da se morajo male države in mali narodi vsaj v gospodarskem pogledu naslanjati na svoje večje in velike sosedne. Zemlja ima najrazličnejše geopolitične prostore. Zato je pameten red v teh prostorih nezgiben predpogoj za red in mir. Klasičen primer za točnost in pravilnost tega naziranja bo za vedno ostal primer Češko-Moravske. Še le sprememba tega ozemlja v predstavo tujih sil, ki na tem prostoru nimajo ničesar iskati, je dovedla do omejitve češke svobode in neodvisnosti. Odpor Poljske proti panemskemu sporazumu z enim izmed obeh velikih sosedov in njena podreditve interesom Anglije je rodila enake nezgibne posledice.

To je nauk, naglašuje »Völkischer Beobachter«, ki si ga morajo vzeti k arcu vsi mali narodi in male države. Mlade, v ognju revolucije porojene velesile ne zasledujejo nikakega brezmejnega imperializma. Stremiljenja po svetovnem gospodarstvu pripadajo zgodovini. Noben narod in nobena država, ki ima za sosedo narodno socialistično Nemčijo, ni v nevarnosti, dokler hoče mirno živeti ob njeni strani in pristaje na medsebojno izmenjavo blaga, ki more biti za oboja dela le koristna. Kdor pa postane orodje tujih imperialističnih teženj in prelomi zakon o življenjskem prostoru, bo to prej ali slej hriško obžaloval.

Naši dobri odnosi do Madžarske in Jugoslavije, piše dalje »Völkischer Beobachter«, dokazujejo, da Nemčija ne stremi po nikakoli nadoblasti. Niti sedaj, sredi vojne, ne zahtevamo od malih narodov in držav nič drugega, kakor nadaljevanje naših odnosov v miru. Zato so male države spride prizadevanja nasprotnega tabora, da pritegne tudi nevtalce v vojno, pred težko preizkušnjo.

Okrog ameriške varnosti

V Zedinjenih državah so mnenja, da bi vsako omejevanje svobode nastopanja zvezniških vojnih ladij samo škodovalo ameriški varnosti

Washington, 22. decembra. AA. (Havas). Vojna se približuje ameriškim obalom, tako skopajo politični krogi in javno mnenje po pomorski bitki ob ustju reke La Platte, po potopitvi nemškega parnika »Columbus« ter približu nemške tovarne ladje »Arctur« v neko pristanišče v Floridi, ki jo je zasedovala neka britanska križarka. Vprašanje 300 milj širokega pasu, ki ga je sprejela panamska konferenca in za kar se je javnost dozdaj malo zanimala, je zdaj prva točka dnevnega reda. Glavni namen panamske izjave je bil v tem, da se čim bolj oddalijo vojaške operacije od ameriške celine. Kakor se zdaj, je ameriška vlada sklenila, da bo poskušala najti obliko, v kateri bi bilo možno kodificirati na praktičen način načela o širokem pasu, v katerem bi nevtalce države imele večje pravice kot pa vojskujče se države. Zaradi tega zunanje ministrstvo v Washingtonu razmotriva o možnosti, da pošlje eno ali več not bdišč v imenu Zedinjenih držav ali pa v sporazumu z ostalimi ameriškim republikanmi. Dozdaj se ni nobenih sklepov glede oblik teh pritožb ali opominov, vendar pa je bilo možno opaziti naslednje:

1. Na panamsko izjavo sta Francija in Velika Britanija takoj odgovorili, dočim Nemčija dozdaj še ni hotela izraziti svojega stališča. Možna je reči že vnaprej, da bo nota, ki bo poslana Nemčiji, napisana v čisto drugačnem tonu, kakor ona, ki bo poslana zaveznikom.

2. Realna politika vlade v Washingtonu vedno temelji na javnem mnenju, ki ne bi sprejelo takšnih sklepov, ki bi bili ugodni za kakvo vojskujče se državo na škodo druge.

Anglija priznala čsl. narodni odbor

London, 22. decembra. AA. (Reuter). Bivši prezident češkoslovaške republike dr. Beneš je poslal 20. decembra lordu Halifaxu pismo, v katerem mu sporoča sestavo čsl. narodnega odbora osmorice, ki je pooblaščen predstavljati čsl. narod ter sporazumno z angleško vlado sklopiti o ustanovitvi čsl. armade v Franciji. V odboru so dr. Beneš, general Ingr. Osuski, Outrata, Ripka, mgr. Šramek in general Vilet. Lord Halifax je odgovoril dr. Benešu, da angleška vlada prizna odbor in da mu bodo posamezna ministrstva nudila potrebno podporo.

London, 22. dec. o. (Reuter) Povodom priznanja češkoslovaškega narodnega odbora po Veliki Britaniji je dr. Beneš podal izjavo, v kateri opozarja, da so bila v svetovni vojni potrebna štiri leta, v sedanjih pa samo štiri meseci, da so v Londonu in Parizu priznali čsl. narodni odbor. Gre za češkoslovaško in ne zgolj za češko posest. To kaže, da zemlja Čehov in Slovkov nikdar ni prenehala predstavljati skupno področje. Dr. Beneš je nadalje poudaril, da bodo vsi Čehi in Slovaki v Angliji mobilizirani ter je izrazil upanje, da bosta v nekaj mesecih sestavljeni dve češkoslovaški diviziji.

Dve veliki nesreči

V Nemčiji sta trčila dva brzovlaka — Okrog 170 žrtev V Parizu se je porušil most St. Louis

Berlin, 22. decembra. AA. (DNB) Nocoj okoli ene je trčil na železniški postaji Gentling brzovlak Berlin—Neukirchen s svo brzino v brzovlak Berlin—Köln, ki se je pripravil za odhod s postaje. Istrila je lokomotiva in 6 vagonov prvega vlaka in 4 vagoni drugega. Ker sta bila oboja vlaka polna potnikov, se boje, da je število mrtvih in ranjenih veliko. Dozdaj mislijo, da je ta nevarna zahtevala okoli 70 mrtvih in okoli 100 ranjenih. Predsednik železniškega ravnanstva v Berlinu je odpotoval na kraj nesreče.

London, 22. dec. s. (Reuter). Železniška nesreča, ki se je danes primerila v Nemčiji, je že sedma tekom zadnjih 5 tednov v Nemčiji. Skupno so vse te nesreče zahtevale 183 smrtnih žrtev in najmanj 267 ranjenih.

Pariz, 22. dec. j. (Havas) Danes ob 16.15 se je tukaj ob silni eksploziji zrušil most St. Louis, ki drži s cvetličnega nabrega preko Seine na otok Sv. Lukvika. V trenutku, ko je most zgrmel v reko, je bilo na njem večje število ljudi, ki so vsi padali v Seine in se je zaradi tega bolj večje število žrtev. Policijska prefektura je takoj organizirala reševalna dela ter odredila komisijo, ki naj ugotovi vzrok katastrofe. Verjetno je, da se je most zrušil zaradi tega, ker je voda izpodjedla enega izmed opornikov. Eksplozija je nastala zaradi tega, ker se je pri porušitvi pretrgala plinska in električna napeljava in se je svetilni plin vnel od električne iskre.

Na mostu je bil zadnje čase promet omejen, ker je bilo že v načrtu, da se popravi. Do večera so iz Seine potegnili tri trupla, vse pa kaže, da je žrtev več.

Ogenj v belgijskem vojnem ministrstvu

Bruselj, 22. dec. AA. (DNB). V tujakšnem ministrstvu za kolonije je nastal snovi požar, ki se je zelo hitro razširil ter napravil znatno škodo. Ogenj je nastal zaradi kratkega stika.

Letalo zažgalo cerkev, ki je potem zgorela

London, 22. dec. AA. Neko britansko letalo je treščilo na cerkev v bližini Morpeta v Northumberlandu. Nastala je eksplozija in je ogenj zajel cerkev, ki je zgorela. Zgorelo je tudi letalo.

Novi davčni predpisi

Davčna prostost najmanjših kmetov — Splošno pavšaliranje malih obrtnikov — Novi predpisi za odmero pridobnine

Beograd, 22. dec. p. Ministrski svet je izdal uredbu o izpremembi in izpopolnitvi zakona o neposrednih davkih. O tej uredbi je bilo nocoj izdano naslednje pojasnilo:

Dosedanji davčni predpisi in davčna praksa so pokazali dve slabi strani, nepravilno in neenakomerno obdavčenje gospodarsko slabih davčnih zavezancev in ne-realna davčna osnova gospodarsko močnejših. Poleg tega se niso uporabljale v polni meri zakonske sankcije proti brezvestnim davčnim zavezancem, čeprav so bile blage, zato niso dosegle učinke, ki bi ga morale imeti. Da se to stanje izboljša je vlada izdala omejen uredbu. S to uredbu se kot najpotrebnejše dajejo naslednje olajšave za gospodarsko slabe davčne zavarce:

1. Oprostitev plačevanja davka na ekstenstivni minimum strošanih kmetov, 2. pavšalirano obdavčenje malih obrtnikov, 3. odpis davčnih in takšnih zaostankov po stanju ob koncu leta 1937, če bi njihova izterjava povzročila gospodarsko propast dolžnika, odnosno po stanju ob koncu leta 1939 strošanih kmetov, ki se oprostijo obdavčenja eksistentnega minimu. 4. strošanih kmetje se oproščajo plačevanja zemljarine v primeru, ako njihov

čisti katastrski donos na ozemlju ene davčne uprave ne znaša več kakor 1000 din. Od tega ukrepa bo imelo korist okrog 3 milijone kmetov, po večini iz pasivnih krajev.

Slični razlogi so dali pobudo kraljevski vladi, da omogoči pavšaliranje obdavčenja malih obrtnikov. Mali obrtniki b do plačali na račun davka letni pavšal po kategorijah in po velikosti kraja.

V zvezi s to olajšavo predpisuje uredba za gospodarsko lažje zavarce enakomernejše, progresivno in učinkovitejše davčno dopolnilo k minimalnemu davku (pridobnine in družbena davka).

Predpisuje se nov način določanja davčne osnove za davčne zavarce pridobnine. Po dosedanjih davčnih predpisih so bila zavezana javnemu polaganju računov in vodstvu poslovnih knjig samo podjetja, ki plačujejo družbeni davek. Po novi uredbi bo ta dolžnost raztegnjena tudi na industrijska, rudarska, bančna, železniška, broderska tramvajska in mednarodna transportna podjetja, ki so doslej plačevala pridobnino, katerih davčna osnova je v predhodnem davčnem letu znašala najmanj 100.000 din, promet pa najmanj 2 milijona dinarjev.

Afganska vlada zanika mobilizacijo

Kairo, 22. dec. j. (Havas). Afganska vlada najenkratneje zavrača vesti, da bi izvedla splošno mobilizacijo. Korrespondent lista »Amir« trdi, da se merodajna afganska oblastva sicer dobro zavedajo svojega položaja ter da so v prvi vrsti tudi temeljito proučila slučaj morebitnega napada s strani Sovjetske unije. Oblastva so tudi ukinile vse potrebno za morebitno izvedbo mobilizacije, toda doslej se ni izkazala potreba, da bi jo morale izvesti. Na zadnji eji afganske vlade je bilo sklenjeno, da se bo omejna služba na afganskih mejah ojašala in razen tega so bile v pogledu afganske varnosti izmenjane misli med državami podpisnicami adabadske pogodbe. V kratkem se bodo države podpisnice: Afganistan, Irak, Iran in Turčija sestale na posebni konferenci, kjer bodo podrobneje proučile sedanj položaj držav Blizne Vzhoda ter izdale načrt za potrebne ukrepe, ki jih določa adabadska pogodba.

Nemško-rumunski trgovinski dogovor

Bukarešta, 22. dec. s. (Reuter). Novi nemško-rumunski trgovinski sporazum določa za plačilo izmenjave blaga, razmerje med marko in lejem z 1:39,5 namesto dosedanje r. 1:41,5. Nemci so zahtevali, da mora biti novo razmerje 60 lejev za marko. Rumunija pa je pristala, da dobavi Nemčiji mesečno 138.000 ton petroleja, to je četrtino celotne produkcije petroleja v Rumuniji. Na drugi strani je Nemčija pristala, da izpolni dobave čeških tvornic orožja za Rumunijo. V novi trgovinski sporazum so vključena tudi ozemlja bivše Avstrije, Češke in Moravske.

Indijske čete v Egiptu

Kairo, 22. dec. s. (Reuter). V Egipt so dospela iz Indije nova ojačenja za angleške vojaške posadke. Prve indijske čete so bile poslane v Egipt že konec oktobra.

Kraljevi gostje v Beogradu

Beograd, 22. dec. p. Gosti Nj. Vel. kralja mladi dijaki iz raznih krajev naše države, so obiskali danes muzej kneza Pavla, kovnico denarja na Topčideru in razne beograjske gimnazije. Na čast gostom je zveza skavtov priredila slavnostno akademijo v Narodnem gledališču na Vračarju. Jutri ob 16. jlm bodo priredili akademijo v Narodnem gledališču beograjski Sokoli. V nedeljo dopolne pa jim bo priredili akademijo podmladek Rdečega križa.

Slovo italijanskega tiskovnega atašeja

Beograd, 22. decembra. Sef centralnega prestolija Boško Bogdanović je priredil snovi v hotelu Srbski kralj večerjo na čast dosedanjemu tiskovnemu atašeju pri Italijanskem poslanstvu v Beogradu, dr. Rafaelu Patuelli, ki je prestavljen za tiskovnega atašeja na Italijansko veleposlanstvo v Madrid. Ob tej priliki mu je izročil tudi red sv. Save III. st.

Trgovinski sporazum s Francijo

Beograd, 22. dec. AA. Danes so se končali trgovinski pogajanja med francoskimi in našimi gospodarskimi zastopniki. Pogajanja so potekala te dni v Beogradu. Na njih je bil dosežen sporazum glede vprašanja zamenjave blaga in plačevanja. Sporazum bo podpisan te dni.

Miša Trifunović pri Aci Stanojeviću

Beograd, 22. dec. p. V Beograd se je vrnil iz Knjaževca, kjer je obiskal Aco Stanojevića, podpredsednik radikalne stranke Miša Trifunović.

Poplava v Mladenovcu

Mladenovac, 22. dec. p. Zaradi močnega deževja zadnjih dni so množičevni potoki poplavlili ogromno površino ozemlja okoli Mladenovca. Karadjordjeva ulica v Mladenovcu poleg železniške proge je vsa pod vodo.

Vihar v Hercegovini

Mostar, 22. dec. o. Včeraj je divjalo nad Mostarjem in okolico silno neurje. Vihar je prevrnil mnoge brozjavne drogove ter potrgal brozjavne in telefonske žice. V okolici Mostarja je porušil tudi več hiš, a tobačne tovarne pa je odnesel streho. V Zitomislju je prevrnil 6 vagonov tovarnega vlaka.

Izgubljen jugoslovenski parnik

Split, 22. dec. o. Parnik »Vidovdan«, last Jugoslovenskega Lloydja, ki je na poti iz Japanske v Javo nasledel pri Borneu na sipni, se mora smatrati kot izgubljen, ker so se izjavili vsi poizkusi, da bi ga rešili.

Poveljnik policijske straže v Zagrebu

Zagreb, 22. dec. o. Za novega poveljnika policijske straže v Zagrebu je imenovan orožniški podpolkovnik Milan Geron, ki je že danes prevzel svoje dolžnosti.

Smrtna nesreča na lovu

Celje, 22. decembra V ponedeljek so krenili 29-letni posestnik Urban Plesnik, posestnik Rok Glojek iz Solčave in njegova dva sinova Bernard in 12-letni Rok iz Solčave v Jankov gozd na lov na kune. Ko so prispeli v smrekov gozd, so kmalu opazili na visoki smreki dve kuni. Hitro je splezal 12-letni Rok Glojek na smreko, da bi kuni pregnal. Ko je bil 12 metrov visoko na drevesu, je Urban Plesnik pomiril s svojo lovsko puško in sprožil proti kunama. Strel pa ni zadel kuni, marveč malega Roka. Šibre so se mu zarile v glavo in v vrat. Deček je strmo glavič z drevesa 12 metrov globoko in se pri padcu hudo poškodoval. Nesrečen je na mestu izdihnil. Pokopali so ga na solčavskem pokopališču.

Vremenska napoved

Zemunska: Po večini jasno in poudno bud mraz. V severozahodnem delu države bo nastopilo nekoliko oblačno vreme.

Ob dvanaesti uri

bomo zaključili sprejemanje oglasov, na kar opozarjamo gg. inserente in naročnike malih oglasov; le res nujne oglase — ki jih prej ni bilo mogoče naročiti — bomo sprejemali do 17. ure.

Domače vesti

• Univerza kralja Aleksandra I. v Ljubljani je ob svoji dvajsetletnici prejela od hrvatskega vseučilišča v Zagrebu diplomu s naslednjo vsebino: »Senat hrvatskega vseučilišča v Zagrebu izraža univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani povodno dvajsetletnice obtoja prarodne čestitke k doseženim uspehom pri dosežanju delu in razvoju, a za bodočnost želi vse jačji napredek in uspeh pri izgradnji kulture slovenskega naroda.« Hkratu je bila izročena naši univerzi tudi spominna kolajna o ustanovitvi zagrebške univerze 19. oktobra 1874. leta.

• Romanja v Meko. V četrtek je odpotovalo iz Sarajeva 28 muslimanov v Meko in Medino. Med njimi pa ni niti eden iz Sarajeva, kar je edinstven primer. Največ jih je s Posavja. Do Suezja jih vodi ravnatelj sarajevskega Putnika. Romarji potujejo čez Grčijo in Egipt, zadržijo se krajši čas v Atenah, Aleksandriji in Kairu. Nato potujejo naravnost v Meko in se ob vrnitvi zglasijo tudi v Medini.

• Za božična in novoletna vožnja uporabljajte Ciri Metodove razglednice. Podpirajte obsejno revno šolsko dečo! (—)

DARILNE

kasete, doze za puder in cigarete, manikire, razpršilci, parfumi, brivski aparati v PARFUMERIJI »VENUS«, Tyrševa c. 9

• Učiteljsko društvo za srez Šmarje pri Jelšah je imelo redno zborovanje preteklo soboto v Rogatcu ob lepi udeležbi članstva. Predsednik šolski upravljatelj g. Miloš Verk je poročal o delovanju društva v zadnjih tednih ter se pri tem dotaknil vseh perečih vprašanj, osebno pa materialnega položaja državnih uslužbencev. Predložena resolucija je bila soglasno sprejeta. Učiteljska gđ. Ahtikova je poročala o delovanju odseka učiteljic. Dasi smo v pasivnem stanju, vendar se je posrečilo zbrati sredstva za obdaritev ubožnih otrok ene izmed obmejnih šol. Ugotovilo pa se je, da je tudi v naši samem mnogo šol, ki so potrebne pomoči, in se bo delo odseka v tem pravcu preusmerilo. Glavna točka zborovanja je bila referat prof. dr. Pavla Strmaka iz Celja »Med ljudsko in srednjo šolo«. Njegova izjava je trajala skoro dve uri. Dotaknil se je v njih vseh perečih problemov današnje ljudske in srednje šole ter povsod postavil v ospredje otroka in dijaka kot človeka, ki ga mnogokrat niti dom, niti šola ne moreta razumeti. Svoja izjava je ilustriral z mnogimi dokazili ter prikazal njihovo psihološko osnovo z vidika mladosti, mnogokrat zbeganih duš. Referat je napravil globok vtisk in zborovalci so predavatelja nagradili z dolgoletnim odbojstvom.

• Razstava sarajevske tkanice preproge priprave v Ljubljani in Maribor v januarju. (—)

Kot VSAKO LETO, tudi LETOS „NADA“ DARILA

Parfumerija »Nada«, Františkanska ulica.

• Odkup božičnih in novoletnih daril v korist CMD. Družba sv. Cirila in Metoda je prejela še mesto plemenitih voščil od neimenovanega 150 din; dr. Josip Tičar, Ljubljana 50 din. Iskrena hvala!

POSEBNO PRIJETNA JE SMUKA

po prijaznih dolenjskih gričih, kjer kraljuje med njimi gostoljubni dom na Poljevem. Tam se vam obeta za praznike priznana dobra potreba po nizkih cenah. Na soncu in svežem zraku v naročju prekrasne zimske narave bodo božični prazniki najlepši.

Iz Ljubljane

• Razstava »Lada« bo podaljšana. Z raznih strani je bila izražena želja, naj bi se razstava umetnostnega kluba Lada podaljšala preko božičnih praznikov. Vzrok je pač ta, da razpolaga posebno oni ljubitelji likovne umetnosti, ki pripadajo uradniškim in trgovskim vrstam, šele o praznikih s potrebnim časom za ogledovanje razstav. Klub LADA se je zato rešil navzile prvotnemu namenu, da bo razstava zaključena 23. t. m. odločil, da razstavo še za tri dni, to je do vstega 26. decembra podaljša. Razstava, ki je bila doslej deležna vsestranske pohvale, res zasluži, da si jo vsakdo ogleda, kdor se zanima za razvoj slovenske likovne umetnosti. Odkrpa bo tudi te dni od 9. do 18. ure. Opozorjamo posebno na to, da bodo vsi prostori v Jakičevem paviljonu toplo zaščiteni. Lada.

• V čevlju zaprta noga ni zdrava, ako je ne negujete. Sanoped je nepogrešljiv. Vrečica 20. Din.

• Diplomirana sta bila na tehnični fakulteti ljubljanske univerze za inženjerje kemije gg. Boris Skopin in Helmut Turžanski. Čestitamo!

• V počastje pokojnega g. Feliksa Tomana, kamnoseškega mojstra v Ljubljani, je darjal g. Robert Stenovec iz Slonjske ulice Društvu slepih 200 din. Za velikodušni dar se društvo najskrenejše zahvaljuje.

• Božičnica mestnih nameščenecov. Kakor nam poroča mestni tiskovni referat, je občinska blagajna včeraj izplačala 700.000 din za božičnice vsem nameščenecem in uslužbencem mestnega poglavarstva ter mestnih zavodov in podjetij razen

če predvsem umetniško gledališče in odlikanja vse druge tendence. Potemtakem vsiljuje organizacija stalnega dramskega gledališča njegovim organizatorjem mnogo pozornosti, zbranosti, proučevanja in raziskovanja njegovih stvarnih pogojev.

V pričakovanju, da bo začelo kmalu delovati splošno gledališče v Splitu, se je ustanovila Splitka filharmonija, ki jo vodi intendant Ivo Tijardović, skladatelj Hatze in vojaški kapelnik. Zbranih je že nad 80 godbenikov. Delajo z velikim elanom in vztrajnostjo, ter se dvomimo, da bo filharmonija dosegla zelo ugodne rezultate. Splitsko občinstvo ima nedvomno smisla za glasbo in tudi veliko glasbeno tradicijo. Za razliko od Zagreba ima Split svoj »kanton«, svojo ljudsko popevko. Split ima glasbeno dušo in je dal tudi najpopularnejšega današnjega hrvatskega skladatelja Gotovca, a pred njim je nekaj močnih in znanih skladateljev. Če bi bilo v Splitu več kulturnih delavcev, ki bi hoteli uvažati ljudstvo v duhovno življenje, bi bili dosegli zavidljive uspehe.

Zapiski

D'Albertova »Nizava«. Zaradi požara v gledališki karnival se je zavlekla premiera te »muzikalne drame« za teden dni in je neugodni datum pred prazniki bržkone kriv, da ni zopetni vprisrčilo po mnogih letih prisostvovalo običajno številu premierskega občinstva. Predstavi sami se je močno poznala občutna hba letošnje sezone, marveč pomanjkanje prvotnih solistov. Vprisrčitev je večinoma v rokah ambicioznih in nedvomno zmognih toda igralce neizkušnih in pevski nedovršenih solistov, zato ni dosegla po dovtornosti

NAŠ PREKRASNI BOŽIČNI SPORED

Gospa JUDITA

z največjo umetnico BETTE DAVIS. — Warner Bros. film.

POJOČI KOVBOJ

Z revolverjem v roki se bore hrabri junaki v brigadah s razbojniki, tolovaji, na lakiranih konjih hite po nepreglednih planjavah — dokler ne pribore zmago pravici! v senzacionalnem — napetem filmu pustolovščina iz divjega Zapada!

Samo danes ob 16., 19. in 21. uri Senzacija!

PATRULJA SMRTI

KINO SLOGA, tel. 27-30.

Za BOŽIČ v KINO MATICI na sporedu najkrasnejši film Warner Bros. produkcije

Gospa JUDITA

Premiera danes. Gotovo je še vsem številnim kino-obiskovalcem v spominu »Juarez«, ki je 10 dni polni dvorani kino Matica. Kakor je uprava vstregla s tem filmom, nič manj — nasprotno se boljše ugačal vsem, tako moškemu svetu, kakor našemu nežnemu spolu, najnovejši filmski umotvor »Gospa Judita«, a prvo umetnico Amerike Bette Davis. Prav gotovo bo te dni za Ljubljano to največji dogodek in smo prepričani, da bodo ljubljanci zadovoljni z našo izbero filma za praznike.

Kaj predstavlja film »Gospa Judita«? Damo s kameljami današnjih dni. Dopršen lik bitja, ki je plemenitejši od povprečnega človeka, plemenitejši, ker je mnogo trpelo — in v tem trpljenju našlo spoznanje smrti, umiranja in končni mir.

In ravno danes, ko je smrt postala povsod običajna stvarnost vsakdanjega našega življenja, ko postajajo ljudje že samo številke, nam tem izrazitejše pričra tragedija v tem filmu, kakšne vrednosti je življenje poedinega bitja.

Bette Davis je doprinesla višek v filmskem ustvarjanju. Dvomimo, da bi se našel med gledalci kdo, ki ne bi bil v dno duše prevzet in ganjen gledajoč film »Gospa Judita«.

Žena predsednika Amerike gospa Rooseveltova je posebej čestitila Bette Davisovi k temu filmu z besedami: »Gospa Davis, jaz Vas občudujem in sem Vam hvaležna za umetniški užitek pri tem filmu. Prepričana sem, da bodo ta film gledale ne samo vse žene Amerike, temveč žene vsega sveta.«

In tudi Paul Muni, ki ji je bil partner v filmu »Juarez«, je po premieri filma »Gospa Judita« čestital Davisovi: »Bette, podala si nam nekaj dovršenega. Dokazala si svetu, da tudi danes vzklik vsem strahotam, ki jih svet preživlja, umetnost stoji na višku.«

Oglejte si torej tudi Vi vsi v Ljubljani na vsak način film »Gospa Judita«, katerega premiera je danes v kino Matici, pa se boste prepričali, da nismo pretiravali s hvalo o vrednosti tega filma.

u— Lepa božičnica v šentpetrskem okraju.

Kakor zadnja leta je šentpetrski okrajna organizacija JNS tudi letos 19. t. m. priredila božičnico pri Podetu Zupancu. Predsednik g. Pajko Turk je imel pripravljen nagovor o bratstvu vseh nas, ki pripadamo eni sami narodni družini. Nato je razdelil darila, s katerim je bilo obdarovanih 39 reš potrebnih družin. Božičnica je bila skromna in prav zato tem bolj prisrčna. Obdarovane družine so dobile različna živila, da jim je s tem, kolikor je le mogoče, olajšano letošnje praznovanje božice.

bu, zdaj je dovršuje tretja v Zagrebu. Šola traja 18 mesev. Za predizobrazbo je potrebnih 6 gimnazijskih razredov. Zdravstvene pomočnike potrebujemo po srezih, pri higienskih zavodih, po zdravstvenih občinah in pri tržnih nadzorstvih. Zbor bo na štefanovo ob 10. pri Slamcu.

PRI SMUČANJU

Ambre solaire — filtersko olje za zimski sport štiti kožo v dolini pred mrazom, a na soncu v planinah pred bolečimi opeklinami. Ambre solaire se dobiva v drogerijah in parfumerijah.

u— Božič starčka, blvskega trgovca. Zglasil se je v našem uradništvu starček, ki bi mu na prvi pogled ne pradii toliko peze let, kakor jo v resnici že mora prenašati. Povedal nam je, da bo letos praznoval svoj 91. božič, toda praznovanje bo najbrž precej žalostno. Po rodu je iz Priekije in starček tudi v sivi starost ne taji svojega drugega narečja. Bil je svoj čas dober trgovec, vojna pa mu je vzela vse premoženje in danes živi v bedi. Oslepel je na desno oko, na levo tudi slabo vidi, da ne more več čitati ne pisati. Bil je sošolec nadškofa Jegliča, mladostni prijatelj kardinala Misije, tudi sicer je imel za tovaršne vrste znanih mož, ki pa so se oddaljili v večnost. Osamljen išče dobrih src, da mu sproti pomagajo prenašati starost. Prebiva v Delavskem domu in če mu bo kateri izmed gospodov trgovcev naklonil kak dar, mu bo starček pristno hvaležen.

Nad 300 novih vrst okraskov

za božično drevo, čudežne svečice, sneg, girlande, lasko, svečke, vato, dalje vse vrste pastirčkov, ove in drugih figur za jaslice. Za vsakogar dobite

primerno božično darilo, kakor albume, repe šatule, šivalne, brivke, desalne garniture, manikire, razpršilce in toletne kasete že od Din 19.— dalje. — Velika izbira družabnih iger in igrac pri:

Foto Touristu, Lojze Šmucu

Ljubljana — Prešernova ulica 9 in Aleksandrova cesta št. 8.

Veseli božič in silvestrovanje v Martuljku

Gozd-Martuljek, 22. dec.

Ali se okleivate, kam za božič in kam na veselo silvestrovanje? Nikar dolgo ne pomišljajte, saj si lahko preživite božičnega večera in novega leta skoraj ne morete misliti drugje kakor v udobnem domu Ko-opa v Gozdu-Martuljku. Res, ves komfort najdemo tu: toplo zakurjene sobe, kopalnice in prihe, a zvečer boste posedeli v prijetni družbi ob božičnem drevescu ali pa se vdajali silvestrskim radostim.

Tudi za smučarje in prijatelje bele opojnosti je Gozd-Martuljek prelepa izletna točka. Začetnik najde tu prav prijetne pogoje, a razvijeni jo lahko ubere v le za streljaj oddaljeno Kranjsko goro ali celo v Planico in na Belopeška jezera ter v druge znane smučarske kraje in postojanke. Pridite, ogledite si prekrasno napravo, ponosni hotel, ki je gotovo med najlepšimi v državi. Preživite dan ali pa dva ob vznožju Spikovega kraljestva, naučite se s svežega planinskega zraka, spoznite se na belih poljanah v divni naravi Priarčne vabljivi in dobro došli!

one iz prejšnjih let. Od pevcev in pevke se je oblikoval z izvrstno kreacijo g. Janko, ki mu je vloga Sebastiana ena najboljših. Debut režiserja g. Frelha je bil izgoraj navedenega razloga uspešnejši na ansambelskem kretanju in ustvaritvi ugodnega okolja, kakor pa v solističnih podvigh. Glasbo je večje vodil g. dr. Švara. O učinkovitost dejanju, temperamentni glasbi D'Albertovi in posameznih sodelujočih podrobnosti po repr. z.

Predavanje g. Dragotina Cvetka v S. S. Dne 18. t. m. je predaval v radiu S. S. g. dr. Dragotin Cvetko o sodobni slovenski glasbi. 19. t. m. pa je isti predavatelj govoril v prostorih »Učiteljske ke« v S. S. o glasbeni kulturi Slovencev. O obeh njegovih predavanjih so priobčili izbrana poročila sofijski listi, zlasti »Utruc«, »Včera«, »Dnes« in »Zorac«. O odmevih tega predavanja, ki je zapustilo najboljši vtisk, bomo še priobčili na tem mestu poročila sofijskih listov. Predavanje bo izšlo v bolgarskem jeziku v neki sofijski reviji.

Popotnik, časopis za sodobno pedagogiko, prinaša v pravkar izšli 3-4 številki 61. letnika statistično utemeljeno študijo Josipa Juraničiča »Socialna struktura vsi in niže organizirano šolstvo«. V isti številki je izšel članek Vladka Majhna »Direktna in indirektna zaposlitev otrok na niže organiziranih šolah«. Fran Jandi piše o učnem načrtu v niže organiziranih šolah, Oskar Hudales pa razpravlja o vprašanju učenja v učil v ljudskih šolah. Sledi rubrika iz šolskega dela s prišpeki didaktičnega značaja in rubrika Po pedagogičnem svetu s kratkimi beležkami iz šolskega življenja v drugih državah. Študijsko zaključuje književni pregled.

JUTRI bo PREPOZNO

ako danes ne kupite božično darilo v trgovini M. TICAR, LJUBLJANA, Selenburgova ul. in Sv. Petra c. 26.

u— Najmanjše društvo bo ustanovilo

letos na štefanovo in sicer se ustanovi strokovno društvo diplomiranih zdravstvenih pomočnikov, ki jih je smiselno pri nas le še 10, štivilo pa bo v teku časa naraslo. Šele dve generaciji sta dovršili strokovno šolo v Beogradu in Zagre-

DRSALIŠČE S. K. ILIRIJE JE ODPRTO!

Sezonsko izkaznice se dobe na dresališču.

u— Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala od sobote ob 20. do ponedeljka ob 8. jutraj mestni zdravnik dr. Logar Ivan. Knezova 34. telefon 41-52, v ponedeljek ob 8. jutraj do torka ob 8. jutraj mestni zdravstveni svetnik dr. Misa Franta, Poljska cesta 15/II, telefon 32-84, v torek ob 8. jutraj do srede ob 8. jutraj pa mestna zdravnica dr. Žitkova Jožica, Pleteršnikova 13/I, telefon 47-64.

Pitani KAPUNI, NAREZKI, VINO

prvovrstne kakovosti po zelo ugodni ceni v trgovini z delikatesami

V. A. JANEŠ,

ALEKSANDROVA 12 — TEL. št. 3455.

u— Počitnice na strokovnih nadzornih šolah se prične v soboto 23. t. m. in trajajo do vključnega 9. januarja.

u— Božične plesne vaje švabice in Grafike bodo drevi, v nedeljo in na štefanovo popoldne v veliki dvorani Delavske zbornice. (—)

Vse za zimsko fotografijo

v edini specialni fototrgovini

JANKO POGACNIK

Ljubljana, Tyrševa cesta 20.

u— Za 100.000 din letu potrebuje mestno poglavarstvo in bo razpis objavljeno 23. t. m. v »Slovenskem listu«. (—)

u— Zdravstveni svetarjev in »Kobenz«-jev v Ljubljani razenja cenj. občinstva, da bodo med božičnimi prazniki in »sreč« lokalni in stojanske vse tri dni zaprti. Zato naj se vsakdo pravočasno preskrbi z mesom. (—)

u— Jenkov plesni zavej v Kaniži ima na božič ob 16. uri spoplednaki ples, sveder ob 20. spoplednaki zadržaniki točaja. Na štefanovo ob 20. uri »nadzorniki« naj tanez z božičnice, v sredo 20. spoplednaki v petek »nadzorniki«-nadzorniki točaja. Počitnice ure in informacije vsak dan. Džiki popust. (—)

u— Plesna šola na Tabornu ima drevi ob 20. uri težno plesno vajo. (—)
u— Reprezentanci ples juristov spada med najelitnejše ljubljanske prireditve. Letos se bodo naši mladi juristi še posebno postavili, saj si daje tudi dvajsetletno obdobja svoje fakultete. Že sedaj vlada veliko zanimanje, kdaj se bo ples vršil. Danes to skrivnostno izdamo: 16. januarja 1940 v Kizini. Natančnejše informacije bomo kmalu objavili.

Iz Krškega

kr— Vodnove knjige so prispale in se dobijo pri poverjeniku g. Torosu v hiši dr. Mencingerja. Knjige lahko dobijo tudi oni, ki doslej še niso bili člani Vodnove družbe. Priidite po knjige čimprej! kr— Nastop službe. G. dr. Ivan Šketa, ki je bil imenovan za sodnika okrajnega sodišča v Krškem, je v četrtek 21. t. m. prevzel posle na kazenskem oddelku.

Iz Hrastnika

h— Napredovanje. Za rudniškega inšpektorja je napredoval obratovodja obrata v Hrastniku g. inž. Pavel Verbič. Cestitamo!
h— Povišanje plač glede na naraščajočo dragino so dosegli naši steklarji po čisto zakonitem potu. Njihovi zaupniki so se pogajali s podjetjem in so dosegli, da se vsem kvalificiranim steklarjem in vsem delavcem ter delavkam v steklarni povišajo merke za 10 do 20%. Na zahtevo samih steklarskih zaupnikov dobijo tisti, ki imajo najmanjšo plačo 20% poviška, oni z najvišjo plačo pa samo 10%, kar je so-

cialno pravično. Povišek je bil upoštevan in izplačan že pri izplačilu pred božičnimi prazniki.

h— Smrtna kosa. Umrli je v visoki starosti 84 let najstarejši hrastniški steklar g. Karel Obermajer. Prišel je v hrastniško steklarno pred 49 leti iz Osredkove steklarnice pri Samoboru. Pokojnik je bil poštenjak in splošno spoštovan. Na zadnji poti so ga spremlili steklarska godba in pevci steklarji. — Pretekli teden je preminila ga. Hercogova, po domače Bzelova mama, mati našega avtomobilskega prevoznika. — Pokojnika blag spomin, prizadetim naše sožalje!

Iz življenja na deželi

JESENICE. Zvočni kino Radio predvaja v soboto ob 20. in v nedeljo ob 15. in ob 19. vefilm »Ljubezen pod cedrami« (Džamila). V glavni vlogi Denise Bosc. V ponedeljek ob 15. in 17. in 20. v torek ob 15. in 20. (na božična praznika) in v sredo ob 20. pa predvajamo največji francoski vefilm »Jeca brez rešetk«. V glavni vlogi Corinne Luchaise. Med dodatki kulturni film in zvočni tednik »Sledi« »Lepa tovaršija«.
RIBNICA. Sokolski zvočni kino bo predvajal za božične praznike dvojni program. V soboto 23. ob 20. in v nedeljo 24. t. m. ob 15.15 veseli film »Mala admiralka« z dodatkom kratkega kulturnega filma »Na božič« in Stefanovo obkraj ob 15.15 in 20. pa romantično-pustolovski film iz pomorskega življenja »Gusarje«. Za dodatek humorističen črtan film.

Gospodarstvo

Povišanje taks

Uredba o spremembah in dopolnitvah zakona o taksah

Na podlagi čl. 1 uredbe o spremembah obstoječih določb in izdanih novih, je ministrski svet na predlog finančnega ministra predpisal uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o taksah. Izdaja te uredbe je zahtevalo kakor to navaja utemeljitev, več važnih momentov upravne in fiskalne narave. Predvsem je vseboval dotedanji zakon o taksah v splošnem delu in v taksni tarifi tudi takšne določbe, ki so bile nepopolne ali nejasno oblikovane. Reforme, ki so izvedene z novo uredbo, so bile izdane zaradi enakomernosti, pravičnosti in pravilnejše obremenitve kakor tudi zaradi tega, da se sprosti administracija. Med najvažnejše spremembe spadajo naslednje:

Vprašanje zastaranja taks v dosedanjem besedilu čl. 33 ni dočela pojasnenja. Ta člen namreč ni ločeno rešil vprašanja zastaranja odmere in zastaranja plačila, kar je neobhodno potrebno. Z namenom, da se razbremeni uprava in da se ublažijo določbe, je spremenjen rok 24 let za zastaranje pri taksah, odmerjenih z razsodbo. Po dosedanjih določbah absolutnega zastaranja ni bilo jasnosti niti glede redne takse, niti glede kazenske takse za zasebne listine. To je posebno važno za gospodarstvo, ker lahko pride v nevarnost tudi sam obstoj kakšnega podjetja, če se morebiti po več letih najdejo kakšni netaksirani taksni predmeti. Na drugi strani je bilo s sedanji spremembi rešeno tudi vprašanje odgovornosti za takse, ki bi jih država izgubila zaradi nemarnosti uradnikov.

Prenosna taksa se zviša od 4 na 6%

Zaradi izrednih razmer na svetu se tudi pri nas v večji meri nalaga kapital v nepremičnine in v neki meri tudi v premičnine. Zaradi teh razmer je opravljeno zvišanje prenosnih taks iz tar. št. 12 zakona o taksah, in to pri premičninah od 1% na 2%, pri nepremičninah pa od 4 na 6. Te višje stopnje so veljale že v letih 1922 do 1927, seveda takrat ni bilo banovinskih in občinskih dokladov. V tar. št. 14 (zakupne pogodbe) so iz fiskalnih razlogov povečali dosedanj zneski za 100%. Tar. št. 20 zakona o taksah, ki se nanaša na službene pogodbe, dodaj ni bila izenačena. To izenačenje je sedaj izvedeno, ohranjena pa je oprostitve plačevanja te takse

Pred zaključkom trgovinskih pogajanj s Francijo

Anuitete za naše dolgeve bomo plačali v blagu

Po informacijah iz Beograda bodo se pred prazniki zaključila trgovinska pogajanja med našo državo in Francijo, ki se vodijo v Beogradu že tri tedne. Pri teh pogajanjih so v zadnjih tednih razpravljali predvsem o anuitetni službi za naša posojila v Franciji glede na sklen na sklen vlade, da se do nadaljnjega ustavi transfer anuitet za ta posojila v Francijo.

Glede bodočega plačevanja anuitet za naša posojila v Franciji je že dosežen sporazum. Namesto deviz bo naša država polagala ustrežajoče vsote dinarjev na poseben račun pri Narodni banki, s katerim bo razpolagal poseben odbor francoskih obligacionarjev, ki bo za te dinarje kupoval v naši državi na račun Francije razno blago. Na leto moramo plačati za finančno službo naših dolgov v Franciji okrog 200 milijonov din in bo naša država torej teh 200 milijonov din plačala v celoti v blagu. Francozi bodo na breme tega računa kupovali predvsem tobak, les, konopljo, nekatere surovine za industrijo in živila.

Gospodarske vesti

— Pred novo spremembo železniške tarife. Prometno ministrstvo je pozvalo zbornice in združene organizacije, da mu glede na predpise uredbe o organizaciji tarifnega odbora predložijo dvojno število kandidatov, od katerih bo imenovalo 12 članov tarifnega odbora, kot posvetovalnega organa prometnega ministrstva za vsa vprašanja v zvezi z dopolnitvijo in spremembami železniške tarife. Ministrstvo pri tem poudarja, da je zaradi sedanjih vojnih razmer nastala potreba občutne spremembe železniške tarife, ki jo je treba prilagoditi novo nastali gospodarskim razmeram. Tarifni odbor bo imel prihodnje leto v tej zvezi veliko in delikatno dolžnost.

— Vprašanje sanacije Feniksa. Trgovinsko ministrstvo je izdalo naslednje sporočilo: V zadnjem času je bilo objavljenih več člankov o vprašanju sanacije Jugoslovenskega Feniksa. Da bi bila naša javnost o vsem točno obveščena, sporoča trgovinsko ministrstvo, da predstavlja

Pričakovati je, da bo prišlo do povečanja našega izvoza živine in živilskih proizvodov v Francijo. Ostali naš izvoz v Francijo, ki ne bo šel na breme posebnega računa francoskih obligacionarjev, se bo obračunaval s svobodnimi devizami. Vsa konstrukcija sporazuma je precej komplikirana in bo njegovo funkcioniranje odvisno od izpolnitve raznih pogojev z naše in francoske strani. Predvideno je, da se bo pričel sporazum izvajati 1. januarja prihodnjega leta.

Organizacija francoskih obligacionarjev bo ustanovila v Beogradu poseben urad za nakup blaga na breme tega specialnega računa v dinarjih pri Narodni banki. Ta urad bo vodil vse posle, ki so v zvezi z izvajanjem sporazuma o finančni službi naših posojil in bo pod vodstvom predstavnika francoskih obligacionarjev v naši državi g. Camplona. Glede izvoza rud in kovin ni verjetno, da bi se izvoz v Francijo bistveno povečal.

zaključki v teh člankih pričakovanja in mišljenja njihovih avtorjev. Kakor je trgovinski minister že izjavil, so iz inozemstva vrnjene vse menice, v katerih so bile svoj čas plasirane premijske rezerve jugoslovenske podružnice Feniksa in so sedaj v naši državi vse vrednote, ki so služile za kritje obveznosti nasproti jugoslovenskim zavarovalcem Feniksa. Končna ureitev vprašanja sanacije portfelja Feniksa je še predmet proučevanja vseh pristojnih činiteljev. Prizadevanje gre za tem, da se izda rešitev, ki bo glede na stanje stvari najboljša za zavarovance.

— Inozemski premog za naše železnice. Kakor znano je v okviru jugoslovensko-nemške gospodarske pogodbe predvidena tudi dobava 300.000 do 400.000 ton nemškega premoga predvsem za naše državne železnice. Z ozirom na sedanje razmere je generalna direkcija državnih železnic ukrepanja vseh potrebno, da se dobava teh količin premoga pospeši in odločila tudi znatne količine za proge ljubljanske kakor tudi zagrebške železniške direkcije.

Borze

22. decembra

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški idiranski čeki nespremenjeno 14.20 — 14.40. Grški boni so se nudili v Zagrebu po 35.50, v Beogradu pa je bil promet po 35.10. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda pri nespremenjeni tendenci notirala 422 — 425 (v Beogradu je bil zabeležen tečaj 424 — 425.50). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo razlikov.

Devize

Ljubljana. Oficialni tečaj. London 174.33 — 177.50, Pariz 98.55 — 100.35, New York 4423.75 — 4483.75, Curih 995 — 1005, Amsterdam 2348.50 — 2386.50, Bruselj 736.50 — 748.50. Tečaj na »vobodnem trgu«. London 215.37 — 218.57, Pariz 121.83 — 124.13, New York 5480 — 5520, Curih 1228.52 — 1238.52, Amsterdam 2901.35 — 2939.35, Bruselj 909.88 — 921.88.

Curih. Beograd 10, Pariz 9.9675, London 17.59, New York 445.8750, Bruselj 74.25, Milan 22.50, Amsterdam 236.75, Berlin 178.50, Stockholm 106.12, Oslo 101.30, København 86.05, Sofja 5.30, Budimpešta 79, Atene 3.35, Bukarešta 3.30.

Efekt

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 422 — 425, 6% begluške 77 bl., 6% dalm. agrarne 68 bl., 6% šumske 67.50 bl., 7% invest. 97 — 98, 7% stabiliz. 95 bl., 7% Blair 86.75 den., 8% Blair 93 den.; delnice: Nar. banka 7900 den., PAB 192 bl., Trboveljska 237.50 — 240, Gutmann 55 den., Šećerana Osijek 145 den., Osijčka ljevaonca 165 den.

Beograd. Vojna škoda 424 — 424.50, 6% begluške 75 — 76 (75.50), 6% šumske 65.25 — 66.50, 7% stabiliz. 95 den., 7% invest. 98 den., 7% Blair 87 — 87.50 (87.25), 8% Blair 93 den., Nar. banka 7950 — 8050 (8000), PAB 190 — 193.

Blagovna tržišča

Žito

Chicago, (22. dec.). Začetni tečaj: pšenica: za maj 106.25, za julij 103.50; koruza: za maj 58.25, za julij 58.25.

+ Winnipeg. (22. dec.). Začetni tečaj: pšenica: za julij 89.25, za okt. 90.375.

+ Novosadska blagovna borza (22. t. m.). Tendence in cene nespremenjene.

**Soholi! Posečajte in podpi-
rajte Sokolski kino v Šiški!**

Poročila II. izdaje:

Nova mirovna akcija

Himmler skrajšal bivanje v Rimu in nepričakovano odpotoval v Berchtesgaden, da izroči Hitlerju novo Mussolinijevo posredovalno ponudbo za mir

Rim, 22. dec. p. Kolikor je bilo mogoče zvedeti iz zaupnih virov, je Hitlerjev poseben odposlanec Himmler, ki se bi moral še najmanj 24 ur muditi v Italiji, danes dopolne nepričakovano odpotoval nazaj v Nemčijo, da izroči Hitlerju posebno poslanico, ki mu jo je izročil ministrski predstnik Mussolini o priliki večerajšnjega sestanka v Benečiji palači. Kakor zatrjujejo tukajšnji politični krogi, vsebuje poslanica novo posredovalno ponudbo za mir ter naj bi se izročila Hitlerju v Berchtesgadenu še pred božičem.

Vestem o novi Mussolinijeve božični posredovalni akciji pripisujejo diplomatski krogi v Rimu velik pomen, posebno glede na govor, ki ga je imel papež večeraj o priliki obiska italijanskega kralja in kraljice v Vatikanu. Kakor znano, je papež naglasil, da se nadeja, da bo Italija mogla služiti obnovi trdnega in trajnega miru med narodi.

Dobro obveščeni krogi zatrjujejo, da je Nemčija že prej sondirala teren v Rimu za eventualno novo obravnavo vprašanja, kako naj bi se obnovil mir. Hitler je bil pripravljen popustiti glede Poljske, če Francija in Anglija opustita svoje zahteve glede restavracije češke in Avstrije.

Himmler je že večeraj o tej stvari govoril s Hitlerjem in je bil tedaj pozvan, naj kakoj pride v Berchtesgaden.

Göbbels: Nemčija ne bo nikoli več klonila

Berlin, 22. dec. br. Propagandni minister dr. Göbbels je govoril danes v Berlinu na zborovanju Nemcev, ki so se iz tujine preselili v Nemčijo. Poudaril je, da se hoče v nemški narod trdno in odločno boriti za svojo bodočnost. Nemčija ne bo nikoli več klonila, kakor se je to zgodilo pred 25. leti. Sovražniki jo hočejo spet razkosati in tako spraviti nemški narod na tla. Zaradi tega predstavlja sedanja vojna v resnici vojno za ves nemški narod. Nemčija sicer ne podcenjuje svojih sovražnikov, ker pa pozna njihova sredstva in njihovo moč, jih tudi ne precenjuje.

Večerno francosko vojno poročilo

Pariz, 22. dec. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je objavilo nocoj naslednje 220. vojno poročilo:

Na vsej zapadni fronti miren dan, zato pa precej živahnije delovanje letalskih sil na obeh straneh.

Letalska bitka na zapadu

London, 22. dec. s. (Reuter). Nad vzhodno škotsko in angleško obalo je bilo danes opaženih več nemških letal tipa Heinkel. Eno nemško letalo je bilo najbrže uničeno. Nad zapadno fronto je prišlo danes do letalske bitke, v kateri so se srečala tri angleška in štiri nemška letala tipa Messerschmitt. Sestreljeni sta bili dve nemški in dve angleški letali. Pilota angleških letal sta bila ubita.

Nemška podmornica potopila 80.000 ton ladij

Berlin, 22. decembra. AA. (DNB). Dejstvo, da je samo ena nemška podmornica v toku treh potovanj potopila 80.380 ton sovražnega trgovinskega brodogoja, je predmet obširnih komentarjev nemškega tiska. »Allgemeine Zeitung« izjavlja, da gradi

BODO VAM POTREBNE TE ZIME, DA OVBARUJETE ZDRAVJE IN OBUTEV

Otroci! snežni čevlji iz bele gume, praktični in trpežni. Podstavljeni so z toplim flanelom, zakopčajo se z paleni gumbom. Od št. 24-26 Din. 59.- Od št. 27-30 Din. 69.-

Ako hočete da vam bodo otroci preko zime zdravi, kupite jim naše visoke snežne čevličke iz gume. Lahko se obuvajo, tople so in nepromočljive. Od št. 27-30 Din. 79.- Od št. 31-34 Din. 99.- Od št. 35-38 Din. 129.-

49 129

98335-661

28835-682

Moderne damske galoše iz lakovane gume, zakopčajo se z gumbom. Izdelujemo jih samo za čevlji z visokimi petami.

Elegantne in praktične čevlje iz lakovane gume, podstavljeni z toplim flanelom. Varujejo noge iznad členkov. Izdelujemo jih za čevlje z polvisoko in visoko peto.

Bata

Japonska in Amerika

Tokio, 22. dec. br. Japonski zunanji minister Nomura je imel davi že svoj četrti razgovor z ameriškim poslanikom Grewom. Zastopnik zunanjskega ministrstva je glede na živahne diplomatske stike Japonske in Združenih držav izjavil, da bo ameriška vlada sedaj gotovo kmalu odgovorila na japonski predlog, da bi se čim prej pričela nova trgovinska pogajanja, tako da bi se nova trgovinska pogodba sklenila še pred koncem januarja, ko poteče sedanja pogodba, ki jo je ameriška vlada v januarju t. l. odpovedala.

Kar pa se tiče prometa na Jangceju, je priznal, da Američani zahtevajo, da bi se dovolil svobodni mednarodni promet vse do Hankova, a na to japonske oblasti iz vojaških razlogov ne morejo pristati. Zato bo zaenkrat promet odprt le med Šanghajem in Nankingom.

Ukrepi proti draginji in za štednjo z živili

Beograd, 22. decembra. a. Trgovinski minister dr. Andrej je danes sprejel novinarje in jim podal daljšo izjavo o trgovinskih pogajanjih z različnimi državami. Z Anglijo smo 20. t. m. prišli do predhodnega sporazuma o izmenjavi surovin, ki so nam potrebne, in surovin, ki jih izvažamo. S Francijo pa smo danes parafirali trgovinski in plačilni sporazum, s čimer smo končali najvažnejše naloge v naši trgovinski politiki glede na spremembo gospodarskih razmer.

Povišanje cen, ki smo ga zabeležili v zadnjem času, je deloma rezultat sedanjih gospodarskih razmer v svetu, deloma pa posledica trenutnega pomanjkanja blaga v naši državi. V mnogih primerih pa je povišanje cen tudi posledica spekulacij, ki izkorišča razmere in psihozo potrošnikov. Izdali smo ukrepe, da se s naknadnim uvozem in novimi trgovinskimi sporazumi odstrani pomanjkanje surovin. Na drugi strani pa bomo izdali potrebne ukrepe za štednjo s živili, kar nam take ukrepe narekuje današnji položaj. Poleg tega bomo v prihodnjih dneh izdali uredbo o kontroli nad cenami živil s namenom, da se olajša položaj potrošnikov in da se normalizirajo razmere na trgu. Pripravlja se tudi prenova državne intervencije na trgu živil in živilne. Izvršili smo sčasno preobnovo Priz-

da, v kratkem pa bomo ustanovili direktorijo za zunanjo trgovino, ki bo prevzela oddelek za trgovinske sporazume in Zavod za pospeševanje zunanje trgovine.

Nove davčne kazenske sankcije

Beograd, 22. dec. Pravkar izdana uredba o spremembah zakona o neposrednih davkih vsebuje poleg davčnih olajšav za male kmetovalce in male obrtnike ter predpisov za ostrejšo obdavčenje zavezancev pridobnine in družabnega davka še nove dalekosežne kazenske sankcije.

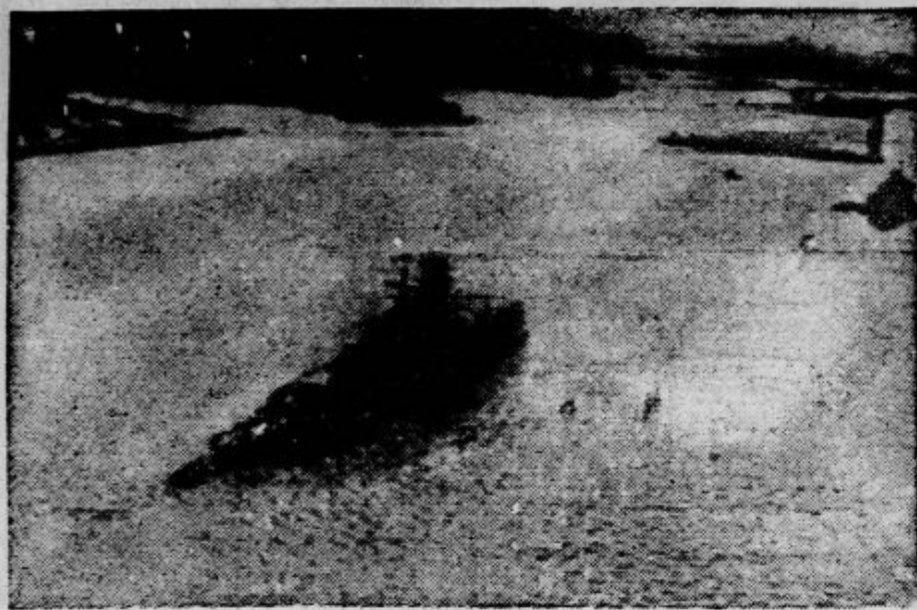
Davčni zavezanci, ki so dolžni voditi knjige, pa jih ne bi vodili ali jih ne bi hoteli pokazati, se kaznujejo z globo 10.000 do 100.000 din vsakokrat, kadar jih davčna oblast pozove, da pokažejo knjige, pa tega ne store. Oni, ki v svojih knjigah ne bi pokazali vsega doseženega dohodka, se kaznujejo z globo 10.000 do 200.000 din. Poleg tega so določene kazni za davčno utajo in za zavestno prikrajšanje davka v višini 3 do 6 kratnega zneska davka in zaporne kazni do 2 let. Tak davčni zavezanci izgube pravico, da se jim davek odmeri na reden način in jim davčna oblast odmeri davek po svobodnem predvidanju.

Krypton

Čuva oči in zdravje, ustvarja dobro razpoloženje

TUNGSRAM
Krypton

Preden se je potopila ...

Nemška oklopilca »Graf von Spee« odhaja iz pristanišča Montevidea. Kmalu potem, ko je fotograf napravil ta posnetek, se je ladja potopila.

Božični otoki

V svetovnih morjih so samo trije

Božični prazniki so imeli pri imenovanjih na zemljepisnih kartah za čudo precej nepomembno vlogo. Razen nekoliko krajevnih imen naštetih samo na tri otroke v svetovnih morjih, ki so jih krstili za božičnim imenom.

Najmanjši in najmanj znani izmed teh otokov leži ob Bretonskega rta severno od Bayonna. Važnejši je drugi otok, ki ima pa tudi samo 108 štirinajstih kilometrov površine in nič več nego 700 prebivalcev. Leži v Indijskem oceanu, nekoliko sto kilometrov južno od Jave in se dviga iz globine 2000 m v terasah do višine 350 m. Pokrit je z gostim gozdom, ima mnogo fosforne kisline, apna ter fosforne kisle gline ter daje mnogo gnoj.

Največji in najbolj znani izmed božič-

nih otokov pa leži sredi Tihega oceana, kakšni 2 stopinj severno od ravnika, in spada k skupini Fanningovih otokov. To je lagunski otok s površino 607 štirinajstih kilometrov, ki ga je 25. dec. 1777 odkril slovi pomorščak James Cook. A navzlic temu, da je otok že toliko časa znan in da ima dobre luke, je skoraj neobljuden. Njegova zemlja je namreč nerodovitna, obala je videti divje raztrgana, morje je nekrog zelo globoko in tako dela ta Božični otok v nasprotju s svojim imenom zelo negostoljuben vtis. Angleži so otok L. 1888 zasedli in ustanovili na njem naselbino. Našli so na njem brez števila ptic, ki so bile tako krotke, da jih ni bilo mogoče z ničemer preplašiti. Golobi so se dajali ujeti kakor metulji v mrežo, da celo z roko.

Televizija v višini 7000 m

Zanimiv poskus v Ameriki

Mogočni koncern Radio Corporation of America je za svojo dvajsetletnico skupaj z družbo za zračni promet United Air Lines izvršil izredno zanimiv poskus. Njegovi inženjerji, kakor tudi inženjeri družbe National Broadcasting so preleteli Washington in okoliš v navedenih televizijskih sprejemnikih ujeti oddaje več nego 200 milj oddaljene televizijske postaje National Broadcasting Company v New Yorku. Njihovo prizadevanje pa je bilo za-

man, dokler se niso približali višini 5000 metrov.

V višini 7000 m je postal sprejem tako dober, kakor drugače samo v oddaljenosti do 80 km od uvedene postaje. Inženjerji so razločno videli podobe vodnih oseb omenjenih družb, ki so bile v študiju newyorške postaje in s katerimi so se istočasno radiotelefonsko tudi pogovarjali. Na takšno daljavo do danes še nihče ni sprejemal televizijskih oddaj in videti je, da so sprejemni v velikih višinah boljši.

Dišeči film

Važna izpopolnitev v sodobni kinematografiji

Ko so te dni zastopniki tiska v švicarskem mestu Bernu povabili na predvajanje prvega »dišečega filma«, so se moške večinoma smejali. Nekateri so menili, da gre za boljše vrsto aprilske šale. Pozneje seveda so morali priznati, da je to, kar sta jim pokazala izumitelja dišečega filma, popolnoma prepričalo. Zdaj ne gre več samo za temelje dišečega filma, temveč je na razpolago že avtomatična aparatura, ki lahko predvaja 4000 različnih duhov, od znojnega duha do najfinejšega cvetličnega vonja. Naprava je izdelana tako dobro, da je že sposobna za izdelovanje v seriji. Izumitelja pa sta Švicarja Hans Laube in Robert Barth.

Pri predavanju sta pokazala stare, so-stavljene filmske trake, ki so bili sinkronizirani z vonji. Na platnu se je pokazala n. pr. mizarska delavnica in že je bilo čutiti duh po svežem in starem lesu. S prizorom v neki gostilni je bil zvezan duh po kavi in vinu. Operacija v bolnišnici se je vršila ob duhu karbola, a pri nekem vrtnem prizoru si lahko duhal najfinejši vonj vrtnic, lilij in drugih cvetlic, kar jih je bilo pač na platnu videti. Na platnu so drveli avtomobili, tudi če bi imel zaprte oči, bi to videl, kajti nos jih je izdaljal z duhom po bencinu.

Izum obeh Švicarjev uporablja električno svetlobno stanico, ki učinkuje tekoči filmski trak sam nanjo, da spruži prizoru primeren vonj. Dosedanji naprav za zvok in film ni treba spreminjati, temveč se jim samo priključi nova naprava za vonj. Po-

goj pa je dobro ventiliran kinematograf. Napravo bo dobili z dosti manjšimi stroški, nego so jih svoječasno zahtevali od lastnikov kinematografov zvočne naprave. Poseben pomen bo imela po mnenju obeh izumiteljev za potovalne, kulturne in reklamne filme. Švicarski tisk meni, da se bo uveljavila.

Minolovci v Baltičkem morju

Nemški minolovci v Baltičkem morju iščejo, da bi odkrili sovražne podmornice.

Vojna tehnika v živalskem svetu

Streljanje ni stvar, a katero bi se mogel ponasati samo človek. To bojno metodo pozna tudi majhna avstralska riba tako zvan »strelec«, in jo uporablja, da pride do plena.

Ta riba zna izstreljevati vodne kaplje. Ko zagleda svojo žrtev, žuželko na kakšni vodni rastlini, izpljune nanjo z veliko točnostjo kapljo vode. Učinek je za žrtev uničujoč. Voda žuželki tako obteži krila, da pade pri poskusu, da bi vzletela, v vodo in jo riba takoj požre.

Tudi vojno s strupenimi plini poznajo živali. Nekli hrošč, ki ima značilno ime »bombardier«, si s takšnim plinom prekrbuje hrano. V svojih žlezah proizvaja neko strupeno kislino. Pri napadu požene oblak te kisline na žrtev in kislina tako poškoduje, da se ne more več premakniti. Konec najde v hroščevem želodcu.

Kaj mislijo Angleži o Messerschmittovih letalih

V londonskih strokovnih krogih letalcev pravijo, da so Angleži dobili dragocene podatke o letalih Messerschmittovega tipa. To se je zgodilo o priliki zračne bitke nad Helgolandom.

Najnovejši Messerschmitti letijo z brzino 370 do 375 milj na uro. Oboroženi so z dvema topoma in s štirimi strojnimi predajniki z dvema streljama zadaj. Med letalsko bitko so Angleži ugotovili, da imajo ta letala isto napako kakor prejšnja: so namreč pretežka. Teža Messerschmittov je zategadelj velika ovira za gibčnost. Angleži pravijo, da bodo njih tvornice v kratkem postavile v promet letala, ki bodo še hitrejša od sedanjih. Ta letala bodo obilno presežala Messerschmitte tudi v pogledu sposobnosti za borbo.

Golob pismonoša odnesel bankovec

Nekemu mlekarju v Blankenheimu na Nemškem je hotel na cesti pravkar izmenjati 50 mark, je sunek vetra odnesel bankovec. Zaman ga je iskal. Naslednji dan je nek Blankenheimčan snalil svoj golobnjak. V svoje presenečenje je našel v njem bankovec za 50 mark, ki so ga bili našli golobje in prinesli v golobnjak, da bi si z njim obložili gnezdo. Seveda ni bankovec pri tem ostal niti cel niti srušen. Ker je lastnik golobnjaka nekaj slišal o mlekarjevi smoli, mu ni bilo težko uganiti, komu naj bankovec vrne. Številka je bila k sreči še čitljiva, tako da je mlekar denar lahko zamenjal v neki banki.

Naše mačke tudi niso kar tako

V ponedeljski izdaji našega lista smo poročali o najstarejšem, 24 let starem mačku, ki je pred kratkim poginil. Bil je last nekega ameriškega zdravnika. K temu nam sporoča čitatelj našega lista, g. Anton Golan, iz Kobari, da imajo v njihovi hiši mačko, ki je stopila v 23. leto starosti. Skoraj gotovo je danes najstarejša med muckami ali pa bo to postala, ker ne kaže, da bi se mislila preseliti k predniku. Še vedno ji diše miši in si jih sama lovi.

INSERIRAJTE V »JUTRU«

Žrtve letalskega napada

Pogreb v Helsinkih. Na pokopališče peljejo krste s ostanki ljudi, ki so jih ubili ruske bombe.

Vročina v stratosferi

Od 32 km višje se temperatura stopnjuje

Dr. Fred Whittle s Hardove svezdarne v Ameriki je izjavil, da so svetle poti meteorov dokazale obstoj dveh plasti v stratosferi, ki vladajo v njih presenečljivo visoke temperature. Z uporabo novega brzinomera za meteore je bilo mogoče ugotoviti, da vlada v višini 80 km vročina 100 stopinj Celzija, v višini 110 km pa še vedno toplota 20 stopinj Celzija, torej navadna sobna temperatura. Merilna metoda, ki so jo dve leti preizkušali na Harvardovi svezdarji, je najzanesljivejša med dosedanjimi.

Večina letalov in tudi mnogo znanstvenikov se je stratosfero predstavljalo doslej kot skrajno hladno, čedalje bolj redko zra-

čno plast nad višino 10 km. Meritve s pomočjo registriranih balonov so to naziranje potrjevale, saj so kazale ob meji stratosfere to je spodnje zračne plasti, mraz kakšnih 55 stopinj pod ničlo. Whittle pa je z meritvami z 19 novimi meteorji dosegel, da postaja temperatura od višine 32 kilometrov dalje spet višja, dokler ne doseže vrelišča. Ta plast z vreliščno temperaturo pa je razmeroma tenka in nad njo toplota spet naglo pada. Tako da je Whittle v višini 80 km ugotovil spet 90 stopinj pod ničlo. Zanimivo pa je, da se temperatura potem spet dviga, tako da doseže v višini 110 km že 20 stopinj nad ničlo. Pravi vzroki te nenavadne pojave v ozračju so nam doslej neznan.

Les trpežnejši od kamna

Z elektriko nabit les je nenavadno odporen in dolgotrajen

Iz Tokija poročajo, da sta dva inženirja japonskega železniskega ministrstva odkrila način, po katerem se s pomočjo električnega toka trpežnost lesa tako poveča, da je večja nego trpežnost kamna. Opazila sta, da držijo leseni pragi pod električnimi železnimi bolj nego pod parnimi železnimi.

Po številnih poskusih sta prišla do prepričanja, da se les s pomočjo elektrike za nedolga časa, če ga »nabijemo« z električnim tokom. To ne velja samo za železniške prage, temveč za vse lesne izdelke sploh, tudi za lesene starine. Po njihovi metodi se les v določeni temperaturi

in višini več dni elektrizira s tokom 0,2 do 0,6 miliamperov in kakšnih 50 voltov.

V tako obravnavanem lesu umičevalne kralje ne morejo več uspevati, pod mikroskop vidni mikroorganizmi, ki les počasi, toda zanesljivo uničujejo, poginejo. Če se bodo opazovanja obeh japonskih inženirjev potrdila, tedaj bodo dosedanja načini za konserviranje lesa z zaščitnimi barvami in prepojitvami dobili drugovrstni pomen, a lesene hiše in druge zgradbe bo mogoče napraviti trpežnejše nego kamnita.

Sirova ali kuhana zelenjava?

Na vprašanje, ali je surova ali kuhana zelenjava prebavljivejša, se odločamo vedno, da za kuhano zelenjavo. Splošno smo mnenja, da surova zelenjava teži želodec. Kakor pa so pokazali najnovejši poskusi, ki jih je izvršil prof. Heupke v Frankfurtu, temu ni tako. Po teh poskusih telo enako izkoristi redne snovi, najslabšo iz surove ali kuhane zelenjave.

Nosorogi izumirajo

Po neki novi cenitvi iz New Yorka je na svetu samo še 90 nosorogov. Tudi belorepti gnu je po tej cenitvi na seznamu izumirajočih živali, na prostem živi samo še 150 teh živali. O gorilah so newyorški strokovnjaki mnenja, da jih je samo še okroglo 2000. Nasprotno pa je velblodov kakšnih pet milijonov, slonov 100.000 in tigrov najmanj 150.000.

Holandski prispevek za Finsko

Holandska prestolonaslednica Julijana in njen soprog princ Bernhard sta nakazala finskemu Rdečemu križu preko holandskega društva istega imena znesek tisoč holandskih goldinarjev, kot svoje osebno darilo za ranjence v sedanji vojni.

Žrtve zatezmitve

V Berlinu je prišlo zadnje dni zaradi zatezmitvenih predpisov ob življenje pet oseb.

A NEKDOTA

Skupina tujcev brzi preko Kapitolskega griča. Američani so, ki se jim, kakor znano, vedno mudi. Komaj da slišijo, kar jim pripoveduje vodnik. Saj tudi ni dosti, kar jim ve povedati: o starem grajskem hribu, o Michelangelu, ki so današnji Kapitol urečili po njegovem načrtu.

»Prosim, po vzorcu kongresne zgradbe v Washingtonu!« se je oglasila ena izmed poslušalk.

VSAK DAN ENA

»Vidite gospod, jaz imam kakor nalašč nekaj za vaše sončne poge.«
»Kakšen učinkovit pripomoček?«
»Ne pripomoček — temveč pikčasto kravato.«

(Zürcher Illustrierte)

Zane Grey

46

Zakon zapada

Roman

Ker je torej le bolj opazovala, se ji je strahoma razodelo, kako napačno je bilo njeno prejšnje vedenje in kako preprosto, odkrito in naravno je bilo vse med temi ljudmi. Thurmanovi cowboys so pač po tukajšnjem običaju slavili svatbo svojega vodje, in Georgiji se je zdelo — tega ne bi bila nikoli mislila — vedenje teh ljudi ganljivo in lepo, bilo ji je, kakor da spada tudi ona k njim — in to je bilo najbolj čudno. Zivljenje v Tontski krajini je bilo težko, zato pa tudi polno sreče in zadoščenja — mlada leta so veljala samo za pripravljalno dobo in pravo življenje teh žena se je pričelo šele z zakonom.

Medtem so bili odnesli stole in mize iz velike družinske sobe in stari Henry Thurman je uglasil svoje gosli — novoporočena sta pričela ples.

Prvi častni ples sta morala plesati sama, nato so se pridružili ostali. Kmalu so se vrtile vse dvojice, staro in mlado je tepalo po častitljivi begi prednikov, da se je hiša tresla. Georgijo so vrtili in sukali, da so ji krila kar frčala po zraku in v mislih je hvalila Boga, da jih je bila spodobno podaljšala. To hitro gibanje jo je navdajalo z veseljem, kakršnega ni prej nikoli poznala — ali ni bilo mnogo lepše od vsega tistega trapastega kle-

canja in potiskanja, ki se ji je zdelo prej najkrajše na svetu?

Cal je ni niti enkrat povabil, a ko je bilo zdaj pet koncev plesa, je stopil k nji in ji šepnil:

»Ohladi se zdaj, iti morava.«

Brez oporekanja, a tudi brez obžalovanja je zapustila veselo družbo, se v Maryjini sobi preoblekla in s Calom skrivaj odšla skozi zadnja vrata, prav kakor da bi bila onadva novoporočena.

Ščip je plaval na bledem nebu in leden veter je pihal z gor, a Georgia je bila tako toplo oblečena, da ji je bilo vzlic temu kar prijetno.

V hiter drnec sta molče jezdila drug vstric drugega, potem pa, ko se je pot zožila, je Cal prevzel vodstvo.

»Drži se tik za menoj,« ji je zaklical, »in pazi, da se ne udariš ob kako nizko vejo.«

Ker je bilo v gozdu, skozi katerega sta morala jahati, zelo tema, se je vzlic njegovemu svarilu kmalu zgodilo, da jo je neka veja, ki je bila k sreči le tenka, usekala s svojimi iglami v obraz. Vzkril je zatajila, toda zadeto lice jo je skelelo. Krivice je pošastno tulil v vrhah borovcev — kar vesela je bila, ko sta prišla spet iz grmovja in na ravno.

Počasi jo je jela ta polnočna jeza veseliti. Zdelo se ji je, kakor da bi bila pričetek nečesa novega: spet dobljene prostosti! Mučni mesec je bil zdaj končan, mogla je iti kamor ji drago, ne da bi spravila srečo ljubljene sestre v nevarnost.

Zdaj, ko je tako pomislila, se je mahoma spomnila, da nima niti denarja za pot na vzhod, kajti

roditeljem seveda ni mogla pisati ponj, ker bi bili drugače Mary in s tem tudi Thurmani vse zvedeli. Sramotno priznanje je bilo torej še pred njo in tudi precej časa bo morala čakati, preden pride denar iz New Yorka.

Ko sta prijezdila do kladare in ji je Cal pomagal konja, je tiho dejala:

»Vendarle sem vesela, da sva bila tam — ne samo zaradi Maryje.«

»To me veseli,« je odvrnil, »zame je bilo kakovostno, huje, nego sem mislil. Ljudje te niso mogli prehaliti in vsak posebej mi je čestital, češ, kakšna imenitna žena se je napravila iz tebe.«

»To je moralo biti zate res hudo — in vse to si pretrpel zaradi mene, siromaki!«

»Nikar se ne posmehuj,« je mirno odvrnil, »ali si me mar napak razumela?«

»Kako?«

»Strašno mi je bilo samo zato, ker sem mislila, kaj neki poreko vsi ti ljudje, ko — — ko boš zdaj — —«

Obmolnil je — besede »odšla« ni mogel spraviti iz sebe.

»Če ti ustrezem, pa ostanem še nekaj časa pri tebi kakor doslej,« je tiho dejala. »Tudi zaradi Maryje bi utegnilo biti bolje, če ne bi kar pre-

»Res bi hotela?« je vprašal ves zmeden. Prikmala je, nato pa smuknila v hišo. Stelki je za njo.

»Ali se ne boš prej malce pogrela? V kuhinji še ogenj.«

»Ni treba,« je zaklicala, »lahko noč!« S temi besedami je stopila v svojo sobo, zaprla vrata in jih zaklenila kakor vsak večer. Ne da bi prižgala svetilko, se je hitro slekla in zlezla pod odejo.

Kaj je bila storila?!

Spet se je bila hlinila in lagala, kajti v to, da ostane tu, ni bila privolila zaradi Cala, da bi mu ustregla, niti ne zaradi Maryje, čeprav sta ji bila tudi ta dva na misli, temveč edino zaradi sebe.

Kaj je hotela prav za prav? Ali je mar resno mislila na to, da mu postane žena? Smešno! Torej je zgolj iz sebičnosti in iz strahopetne bojznosti pred odgovornostjo tako ravnala?

Težko je bilo odgovoriti! Cutila je: marsikaj se se je moralo združiti, da jo je pripravilo do tega. Vsekako je bilo pri tem nekaj dobrega: niti danes niti jutri se ji še ne bo treba dokončno odločiti!

Štirinajsto poglavje
Z zadnjimi februarjskimi viharji je bila zima minila — kar čez noč je bila prišla pomlad. Sneg se je taljal celo gori na grebenu gorovja, luže na rdečastih tleh visoke planote so usihale, zemlja, ki jo je bil Cal v potu svojega obličja otrebil štorov in kamenja, je bila narejena za pomladansko setev.

Georgia še ni bila odšla, še vedno sta »zakonca« živela drug poleg drugega. Samotno je bilo zelo — Mary ju je bila samo enkrat obiskala tu gori, ko se je vračala z ženitovanjskega potovanja v Phoenix, in ji je bila prinesla knjig in časopisov.

PREŽIVITE SREČNO PRAZNIKE OB PHILIPS RADIO

DARILO ZA VSO OBITELJ

ŽE OD DIN 193.- MESEČNO

Stavka rudarjev v Trbovljah in Hrastniku

Kr. banska uprava objavlja naslednje sporočilo:

Ko se je kolektivna pogodba rudarjev Trboveljske premogokopne družbe iz l. 1938 v mescu maju tekočega leta obnovila, je TPD na lastno pobudo povišala mezde za 5%, čeprav so bile cene življenjskim potrebščinam takrat normalne. Novi sporazum je vseboval tudi določilo, ki omogoča ponovno povišanje delovnih pogojev, če bi nastopila draginja. Tak primer je nastal v letošnjem novembru, ko so se v zvezi z znanimi dogodki in izjemnostmi v vsaj državi dvignile cene življenjskim potrebščinam. Dne 12. decembra so se rudarji po svojih zastopnikih sporazumeli z družbo, da se mezde dvignejo za 8 do 10%. Družba je privolila v to povišanje v zvezi s tem, da je 70% njene produkcije za daljšo dobo vezanih na fiksne stare cene, ki se ne morejo spreminjati.

Nekaj dni potem, ko so zastopniki rudarjev v rudniških revirjih objavili novo povišanje mezd, se je v Hrastniku pričelo stavkovno gibanje, ki pa je prenehalo že v soboto, 16. decembra. Prav ta dan se je nato pričela stavka v Trbovljah, kjer se je 18. decembra t. l. konstituiral samostojni

stavkovni odbor, ki je objavil tudi svoje zahteve. Hkrati se je ponovno začela stavka v Hrastniku.

V ostalih revirjih TPD delo ni bilo prekinjeno razen v Laškem, kjer so rudarji po kratkem presledku dne 21. decembra t. l. delo zopet obnovili v polnem obsegu.

Vse kaže, da stavka ni mednega značaja, temveč da so jo izzvali neodgovorni elementi z namenom, da v kritičnih časih narušijo red in ogrozijo javno varnost. S pretrgovanjem obljubami so zapeljali nekaj nerazodnih delavcev, ki jim je nato uspelo, da z brezobzirnim ustrahovanjem počejo v štrajk večino delavljnega delavstva.

Stavka je nezakonita, kar rudarji niso poprej pokrenili poravnalnega postopka, ki ga zahteva uredba o minimalnih mezdah, nezakonita pa je tudi zato, ker se rudarji ne poslužujejo svojih zakonitih zastopnikov, temveč se dajo voditi po neodgovornih osebah.

Oblastva so ukrenila vse, kar je potrebno, da se že v kali zatre vsak eventualni poškodb ogražanja varnosti oseb in imetja. Preskrba železnice in industrijske s premo- gom je zagotovljena v kljub stavki.

organizacij JRZ samo muslimani, a Srbi so večinoma organizirani v JNS, al. pa v drugih srbskih opozicijskih strankah, Hrvat pa skero vsi v organizaciji HSS. Muslimani, ki so dosedaj organizirani v organizaciji JRZ, naj pretvorijo te v samostojne organizacije ter skličejo skupščino muslimanov v Bosni in Hercegovini, ki lahko takoj obnovi bivšo Jugoslovansko muslimansko organizacijo. Najprimernejša oseba za voditelja nove stranke bi bil minister dr. Kulenović, ki bi lahko kljub temu ostal tudi v naprej v vladi, ki ima že itak koalicijski značaj. In to tem bolj, ker je znano, da dr. Kulenović ne sedi v vladi zato, ker je podpredsednik JRZ nego zavoljo tega, ker stoji za njim najmanj 150.000 muslimanov volilcev.

Anglija priznala češko-slovaški odbor

Londonski listi poročajo, da sta v sredo izmenjala angleški zunanji minister lord Halifax in bivši predsednik čekoslovaške republike dr. Beneš pisma, s katerimi priznava angleška vlada češko-slovaški odbor, ki mu načeljuje dr. Beneš, za »pravno zastopstvo čekoslovaškega naroda«. Slično izjavo je dala francoska vlada že 17. novembra in je medtem podpisala s češko-slovaškim odborom že tudi pogodbo o ustanovitvi samostojne čekoslovaške vojske na francoskem ozemlju.

Vistosmerjenje društev v bivši Avstriji

5. 1. decembrom je bilo zaključeno vstrosmerjenje vseh društev in organizacij na ozemlju bivše avstrijske republike. Po uradnih podatkih je bilo zreducirano število društev in organizacij od 115.000 na 5000. V zvezi s tem je bilo vstrosmerjeno tudi premoženje vseh razpuščenih društev, ki je prešlo v roke organizacij narodno socialistične stranke. Premoženje je znašalo okrog dve in pol milijardi dinarjev.

Kje je predsednik češke vlade?

Neka službena agencija je objavila poročilo, da je predsednik vlade češko-moravskega protektorata general Eliáš obolev ter se je moral zateči v sanatorij. V inosem-

stvu je ta vest zbudila veliko pozornost, ker je veljal general Eliáš za najbolj energičnega politika protektorata. Listi beležijo zato najrazličnejše verzije, med njimi, da je hotel Eliáš skrivaj odpotovati iz protektorata, da pa so ga na slovaški meji ustavili. Zapadni in švicarski listi tolačejo na razne načine tudi dejstvo, da nemška službena objava ne omenja imena sanatorija, v katerem se zdravi general Eliáš, in sklepajo iz tega, da je kje konfiniran, odnosno interniran.

„Strogo zaupno“

Londonski »Daily Telegraph« je objavil vsebino akta, ki je nedavno krožil po pisarnah angleškega vojnega ministrstva. Akt je bil opremljen s pripombo »Strogo zaupno«, glasil pa se je:

»Sporočamo vsem oficirjem, ki so pridržani ministru vojske, da se lahko vpišejo brez sprejemnega roka in brez plačila pristopnine kot začasni člani kraljevskega avtokluba v Londonu.«

Objava tega »strogo zaupnega« akta v londonskem listu je vzbudila mnogo veselja zaradi birokratskega konjika, ki krepko rezguje tudi po angleškem vojnem ministru.

Zahvala univerze

Okrog 300 slovenskih občin je čestilo univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani ob njeni dvajsetletnici. Hvaležno so se spominjale njenih plemenitih prizadevanj in bogatih plodov, ki jih je v minulih 20 letih naklonila slovenskemu narodu in vsaj državi.

Hkrati s čestitkami so združile občine tudi nujno željo, da se izpolni še vedno nepopolna slovenska univerza.

Za vse te lepe besede in enodušno izražene želje se univerza kralja Aleksandra I. v Ljubljani na tem mestu najprimerneje zahvaljuje vsem slovenskim občinam za zagotovilo, da bo svoje delovanje usmerjala vedno v korist slovenskega naroda in vse države.

Prof. Slavčič,
rektor ljubljanske univerze

SPORT

Hermes je bil tretji

na table-teniškem turnirju v Zagrebu za državno prvenstvo moštev

Kakor smo že zabeležili v eni zadnjih števil našega lista, je bilo preteklo soboto in nedeljo v Zagrebu tekmovalje za državno prvenstvo moštev v table-tenisu, v katerem si je za letošnje leto priboril naslov državnega prvaka med moštvi Subotički TTC med 11 sodelujočimi klubi. V omenjenem poročilu je bilo napak, da je na tem tekmovalju zasedel drugo mesto ljubljanski Hermes in je bil šele na tretjem Makabi iz Zagreba. Razen tega smo o omenjenem turnirju, ki je bil zelo dobro zasleden po igralcih in tudi zelo obiskan od gledalcev, naknadno izvedeli še nekatere zanimive podrobnosti in nekaj najzanimivejših tehničnih rezultatov, ki jih objavljamo kakor sledi:

Naslov državnega prvaka si je letos ponovno priboril že laniški državni prvak Subotički table-tenis klub, ki ima danes brez dvoma najboljšega igralca v državi, in sicer trojico Harangosa I, Konec in Harangosa II, ki so z odlično igro sigurno premagali vse nasprotnike. Odlikovala sta se zlasti oba brata Harangosa, ki v vsem tekmovalju nista izgubila nobene partije.

Drugo mesto si je priboril zagrebški Makabi, ki ima v svojih vrstah tudi prav dobre moči, kakor n. pr. Herškovića, Saloma, Steina in Wellerja, ki pa na tem turnirju niso mogli do živega odličnega igralca državnega prvaka.

Tretje mesto je proti pričakovanju dosegel ljubljanski Hermes, v katerem sta se zlasti odlikovala bivši državni prvak Marinko in mladi Lazar, pa tudi tretji klubov igralec Džinovski je priboril ključno zmazko dragoceno točko.

Presenetljiv je slab plasman zagrebškega Haška, ki je prišel šele na četrto mesto. Hašk je nastopil s Slovincema Weissom in Dervnovškom, bivšima članoma ljubljanske Mirije, ki pa zaradi dvehletnega odnosa nista izpolnila pričakovanj. Na peto mesto se je uvrstila zagrebška Uranija, popolnoma pa je odgovarjala in zasedla šele osmo mesto Mladika iz Ljubljane.

Med številnimi tehničnimi rezultati bi bilo zaradi primerljive zanimivosti pregledati še enkrat naslednje:

STTC (Subotica) Makabi (Zagreb) 5:0
Hermes (Ljublj.) 5:1, Hašk (Zagreb) 5:0,
Uranija (Zagreb) 5:1, CTTC (Beograd) 5:0,
reformatorska čitalnica (Novi Sad) 5:0,
križarji (Stari Bečej) 5:0, Mladika (Ljubljana) 5:0, kat. čitalnica (Novi Sad) 5:1,
Makabi (Osijek) 5:0. (Podrobnejši rezultati tekme STTC (Subotica): Makabi (Zagreb) 5:0, Harangosa I—Heršković 2:0; Harangosa II—Štajn 2:0; Konec Salom 2:0; Harangosa II—Heršković 2:0; Harangosa I—Salom 2:0. Zanimivo je da drugoplasirani Makabi ni dobil niti seta proti letošnjemu državnemu prvaku.)

Makabi (Zagreb)—Hermes 5:1, Hašk 5:2, Urania 5:2, CTTC 5:0, ref. čitalnica 5:1, križarji 5:2, Mladika 5:0, kat. čitalnica 5:0, Makabi (Osijek) 5:1.

Hermes (Ljubljana)—Hašk 5:2, Urania 5:4, CTTC 5:0, križarji 5:0, Mladika 5:1, Mladika 5:0, kat. čitalnica 5:0, Makabi (Osijek) 5:0.

Hašk (Zagreb) Urania 5:2, ref. čitalnica 5:0, CTTC 5:0, križarji 5:0, Mladika 5:0, kat. čitalnica 5:0, Makabi (Osijek) 5:0.

Uranija (Zagreb) CTTC 5:0, ref. čitalnica 5:1, križarji 5:1, Mladika 5:1, kat. čitalnica 5:2, Makabi (Osijek) 5:1.

Zabeležiti je treba, da so s tem turnirjem zaključili svojo table-teniško kariero mnogi znani igralci, med njimi Marinko, Lazar in Džinovski iz Hermesa, dalje Hekner, Weiss in Dervnovšek iz Haška ter Stein iz Makabije. Ta sportna panoga bo zaradi tega mnogo izgubila, razveseljuje pa je, da se je na tem turnirju omenjen tudi že pokazalo mnogo mladih talentov, ki obetajo, da bodo uspešno sledili vzorom svojih starejših tovarišev.

Vodstvo zagrebškega turnirja je bilo na višku in tudi disciplina igralcev in gledalcev je bila vzorna. Način letošnjega igranja na državnem prvenstvu pa ni bil najboljši, ker so se igralci zaradi številnih zaporednih iger preveč utrudili, kar je naravno močno vplivalo na rezultate.

Snega je v planinah dovolj

Na vseh koncih in krajih bo letos za božič smuka ugodna

Snega je na hribih povsod. Jasno in vedro nebo nudi krasne poglede na bele zasnežene vrhove. Prijazno toplo solnce se smeje zjutraj skozi okna planinskih domov ter vabi zaspale na bele planine. Temperatura je zjutraj povsod pod ničlo. V Bohinjskem kotu v okolici »Zlatoroga« ob Boh. jezera je snega nad pol metra. Čista od postaje Bistrice—Boh. jezera je službena do »Zlatoroga« ter uporabna tudi za avtomobilski promet. Na Črni prsti,

tečaj je 40 cm snega, prijeten in položen je odhod smuk v Tamar, kjer je 60 cm snega-pršica. Na zmrznjeno podlago se bo v teh mrzlih jasnih nočeh nabralo obilo sneža, ki je najugodnejša podlaga za smučanje. Solčno vreme je tudi v Kamniških planinah. Krvavec ima 65 cm snega, smuka je ugodna. Na Veliki Planini je 65 cm snega, prostrane snežne poljane na planini so pokrite s snežem.

Pričakujemo za božične praznike ugodno vreme za smučanje in planince, ki jim želimo mnogo zabave in užitka pri smuki na planinah.

Razpis

medklubske štafetske tekme okoli Jesenja in medklubske skakalne tekme na Jesenicah

SK Bratstvo na Jesenicah priredi 26. dec. t. l. medklubsko smučko štafetsko tekmo 3x3 km okoli Jesenja za prehočni pokal. Tekma se prične ob 10 dopoldne s startom in ciljem pred kolodvorom. Tekmovalci se bo po pravilih in pravilniku JZSS in smejo nastopiti samo štafetske klubev in društev, ki so člani JZSS. Prijave je poslati do 24. decembra na naslov SK Bratstvo Jesenice. Prijavnina znaša 10 din za štafeto. Pokal je preložen in se ga oboji v treh zaporednih zmagah ali v presledkih. V slučaju slabega vremena ali neugodnih snežnih razmer se bo odpovedi tekme javila klubom pravočasno. Popoldne »tega dne« se bo na klubiški skakalnici vršila medklubska skakalna tekma za seniorje in juniorje. Tekme v skokih se bodo pričele ob 15. uri. Pravico do nastopa imajo vsi verificirani in neverificirani člani klubov JZSS. Prvi trije prejmejo priznanje. Prijavnine ni. Prijava in odpovedni rok veljata kakor zgoraj.

SK Mirja (hokejska sekcija). Tekma za trening med prvimi in rezervnimi moštvi bo v ponedeljek dne 25. t. m. ob 9. uri vsi točno ob pol 9. v garderobo. S seboj naj prinese vsak vso opremo ki jo ima. Obvestite se med seboj. Načelnik.

Draščiče SK Celja v mestnem parku v Celju bo nudilo preko praznikov in v šolskih počitnicah ob ugodnih vremenskih prilikah prijeten sportni užitek in razvedrilo vsem.

Vremenska poročila

Uradno poročilo Turskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, JZSS in SPD 22. XII. 1939

Rateče Planica 870 m: — 17, jasno, mirno, 40 cm snega, osenjen, skakalnica uporabna.
Planica-Slatine (Dom Mirja) 950 m: — 17, jasno, mirno, 50 cm snega, osenjen, Planica-Tamar 1108 m: — 17, jasno, mirno, 60 cm snega, osenjen, Peč Petelinjek 1440 m: — 17, jasno, mirno, 70 cm snega, osenjen, Dom na Kofciah 1500 m: — 12, jasno, 50 cm snega, srež, Tržič 520 m: — 9, jasno, 25 cm snega, srež, Sodražica 550 m: — 6, jasno, 17 cm snega, osenjen, Mošnja koča na Golteh: — 80 cm snega, — 10, smuka dobra, Celjska koča: 30 cm snega, — 9, smuka primerna.
Kranjska gora 810 m: — 18, barometer stoji mirno, jasno, mirno, 25 cm snega, osenjen, sankališče uporabno, Bukovnik: 35 cm snega, osenjen, Bled 501 m: — 12, barometer se dviga, jasno, mirno, 21 cm snega, osenjen, Poljuka 1300 m: — 11, jasno, mirno, 20 cm snega, osenjen, Radovljica 470 m: — 16, barometer se dviga, jasno, mirno, 20 cm snega, srež, Bohinj Sv. Janez 550 m: — 10, barometer se dviga, jasno, mirno, 40 cm snega, osenjen, Bohinj-Zlatorog 530 m: — 8, 35 cm snega, osenjen, Dom na Komni 1520 m: — 15, jasno, 120 cm snega, osenjen, Bohinjska Bistrica: — 11, jasno, mirno, 30 cm snega, osenjen, Jesenice 584 m: — 14, barometer se dviga, jasno, 15 cm snega, srež, Dom na Krvavcu 1700 m: — 12, jasno, 60 cm snega, osenjen, Velika Planina 1558 m: — 11, jasno, 60 cm snega, osenjen, Orožnova koča na Črni Prsti 1349 m: — 13, jasno, 90 cm snega, osenjen, Koča na Zelenici 1534 m: — 15, jasno, mirno, 80 cm snega, osenjen, Kamniška Bistrica 601 m: — 6, jasno, 20 cm snega, Jesenice 890 m: — 17, jasno, mirno, 25 cm snega, osenjen, Škofja Loka 550 m: — 12, barometer se dviga, jasno, mirno, 17 cm snega, srež, Polževo 620 m: — 10, jasno, 13 cm snega, srež, Bloke 900 m: — 5, oblačno, 15 cm snega, osenjen, Pohorjski dom in Mariborska koča: — 12, jasno, 60 cm snega, srež, Elmaški vrhovec 530 m: — 14, jasno, 16 cm snega, osenjen, Peša 1654 m: — 13, jasno, mirno, 12 pršica na 40 podlage, srenec, Ruška koča 1249 m in Sokolski dom 1100 m: — 13, jasno, mirno, 10 cm snega, srenec, Senjorjev dom 1522 m: — 17, jasno, mirno, 30 cm snega, srenec, Bistrica na Pohorju 715 m: — 12, jasno, 11 cm snega, osenjen.
21. XII. 1939
Tema 947 m: jasno, mirno, 10 cm pršica na 15 podlage.

Sestanek rezervnih oficirjev v Ljubljani

V četrtek zvečer so se zbrali ljubljanski rezervni oficirji v dvorani Delavske zbornice ter jo napolnili do zadnjega kotička, da čujejo generalštabnega brigadnega generala Čedomira Škekića. Odličnega gosta je pozdravil v imenu ljubljanskega pododboru Udruženja rezervnih oficirjev njegov predsednik inž. Ladislav Bevc, zbranim rezervnim oficirjem pa je predstavil generala Škekića načelnik propagandne sekcije ljubljanskega pododboru dr. Vinko Vrhunec. Nato je, iskreno pozdravljen, povzel besedo g. general Škekić, ki je najprej prečital pismo ministra vojske in mornarice armijskega generala Mišana Nedelca, naslovljeno na slovenske rezerve oficirje. V pismu želi minister vojske rezervnim oficirjem ljubljanskega pododboru popolnega uspeha v njihovi pripravljenosti vsak trenutek častno in pošteno izpolnjevati vzvišene dolžnosti rezervnih oficirjev: biti v mirnem času propovedniki in nosilci moralne moči našega naroda, v vojni pa stopiti rano ob rame z aktivnimi oficirji na branik naše lepše domovine, kraljevine Jugoslavije. Globoko prepričan, da se rezervni oficirji ljub-

ljanskega pododboru v polni meri zavedajo svojih dolžnosti do kralja, domovine in naroda jih pozivam, da pred pričetkom dela pošljejo svoj gromki pozdrav našemu vrhovnemu komandantu kralju Petru II. Pozivu ministra vojske se je odzvala cela dvorana s trikratnim »Živio!«

General Škekić je potem v svojem predavanju očitno dolžnosti rezervnih oficirjev zlasti v današnjih dneh ter obravnaval vsa prečeta vprašanja, ki jih zanimajo. Njegovo kratko predavanje je zamisljeno kot uvod v serijo vojaških predavanj, ki jih bo priredila propagandna sekcija ljubljanskega pododboru s sodelovanjem naših najboljših vojaških strokovnjakov. Po generalovem govoru se je razvila zanimiva diskusija.

Lepa udeležba na sestanku je pokazala, da je bila posrečena misel načelnika propagandne sekcije dr. Vrhunec, da se s predavanji vojaških strokovnjakov dopolni strokovno znanje rezervnih oficirjev in da se z njimi tudi čim bolj zbliža med seboj njih številna družina.

Beleške

Seja ministrskega sveta

V četrtek zvečer je bila, kakor smo na kratko poročali, seja ministrskega sveta, ki je trajala štiri ure. Na seji so najprej razpravljali o tekočih zadevah in o splošnem političnem položaju, nato pa je ministrski svet po obširnem referatu finančnega ministra razpravljal o važnih davčnih in finančnih ukrepih, o katerih poročamo na drugem mestu.

Besedilo volilnega zakona

V četrtek dopoldne je zasedal ministrski odbor, ki razpravlja o političnih zakonih. Na seji je bilo sprejeto besedilo zakonskega načrta, ki bo sedaj predloženo ministrskemu svetu v odobritev. Ministrski svet pa se bo verjetno šele po pravoslavnih praznikih pečal s tem projektom. Razen tega je bilo na četrtkovni seji ministrskega sveta govora tudi o ostalih političnih zakonih, vendar v tem pogledu niso bili sprejeti še nobeni sklepi.

Za enoten nastop opozicije pri volitvah

Beograjski »Telegram« javlja, da se med predstavniki opozicije v Beogradu zelo intenzivno nadaljujejo razgovori o skupnem nastopu pri volitvah v narodno skupščino. Pogajanja so po informacijah »Telegrama« napredovala že tako daleč, da se bodo že po božiču sestali zastopniki opozicijskih strank ter se lotili formuliranja dogovora za skupni nastop pri volitvah.

Pogajanja za skupni nastop vseh opozicijskih strank podpirajo posebno podelske organizacije strank, ki so ponekod že v naprej sklenile medsebojne dogovore o skupnem volilnem nastopu za svoje srece. Vodstva opozicijskih strank so dobila že celo vrsto resolucij in pozivov podelstelskih organizacij, naj se čimprej dogovore za vodstvi ostalih opozicijskih strank o skupnem nastopu.

Fond Jugoslovanskega odbora

V zagrebških listih je objavila Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu daljšo izjavo, ki na kratko riše medvojno delo in uspehe »Jugoslovanskega odbora« v Londonu, posebej še uspehe za hrvatsko zemljo. Nato omenja, da je po koncu vojne izročil Jugoslovanski odbor svoje premoženje, arhiv in knjižnico v ahrambo svojemu predsedniku odbora, pokojnemu dr. Ante Trumbiću. Ta je v svoji

Socialisti proti levičarjem

V ponedeljek zvečer so se sestali v Sarajevu pristajali bivše socialistične stranke. Glavni govornik je bil bosanski socialistični prvak Jovo Jakšić, ki je obrazložil potrebo obnove socialistične stranke. Obširno je govoril o delavskem pokretu ter naglašal velik uspeh, ki so ga dosegli voditelji socialističnega delavstva s tem, da so ohranili nedotaknjene vse delavske socialne institucije ter strokovne organizacije za časa šestojanuarske diktature. Ostro je obsodil podtalno akcijo skrajnežev z leve in desnice ter svaril delavstvo, naj ne naseda tujim plačancem, ki zanašajo zmedo s prevratnimi idejami. Zavedno delavstvo se bo znalo čuvati pred akcijo komunističnih levičarjev, pričakuje pa od države in delodajalcev, da ne bodo nasledili intrigam in lažem raznih spekulativov, ki poskušajo snovati z reakcionarnim duhom prežete delavske organizacije. Po govoru Jovana Jakšića se je razvila živahna diskusija, nakar je bil izvoljen banovinski odbor socialistične stranke za drinsko banovino, ki bo pričel takoj z delom za obnovo stranke.

Za ustanovitev posebne muslimanske stranke

»Muslimanska svijest« v Sarajevu, ki jo izdajajo muslimani, pristaja politike dr. Mačka, objavlja uvodnik v katerem se zavzema za ponovno osnovanje samostojne muslimanske stranke. Po mnenju lista mora samostojna muslimanska politična organizacija v polni meri varovati interese jugoslovanskih muslimanov, kakor jih je skozi leta do ustanovitve JRZ zastopala bivša »Jugoslovanska muslimanska organizacija«. Za obnovo stranke so danaj veliki pogodi, ker je splošno znano, da tvorijo ogromno večino članov bosanskih

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Prva stran za besedilo, Dln 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Dln 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Dln 12.— Dupli in trinitve se računajo po Dln 2.— za vsako besedo, Dln 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Dln 3.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Dln 20.— Vsi ostali oglasi se računajo po Dln 1.— za besedo, Dln 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Dln 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Dln 17.—

Kampa, kam?

NA KUREŠČEK

Vozi avtobus

v nedeljo, ponedeljek in torek izpred Mesnega doma ob 8. uri zjutraj. Prijava telefon 36-96.

33063-18

Pri Putrichu

danes in na Stefanovo ples, odprto do 1. ure. V nedeljo in ponedeljek ni zabave. Vljudo vabljeno.

33157-18

Službo dobi

Postrežnico ki zna kuhati in opravljati vsa gospodinjstva dela, iščem za ves dan. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

33104-1

Služkinjo

sprejemem za pranje, ki se razume tudi v kivanju na živalni stroj. — Ljubljana, Karlovska c. 4.

33111-1

Hlapec

marljiv, trezen in zanesljiv dobi službo pri: Fric Smuk, valjni mlin, Križje na Gorjanskem.

33161-1

Službe išče

Vzgojiteljica

perfektna v nemščini in slovenščini, želi službo pri boljši rodbini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Najrajši izven Ljubljane«.

32917-2

Perfektna korespondentka

in knjigovodkinja (nemščina in slovenščina), z več letno prakso, želi spremeni službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Na deželce«.

32916-2

Manufakturnist

zmožen, samostojnost, z večletno prakso, pošten in agilen, išče mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Verziran galanterija konfekcije«.

33199-2

Manufakturnist

večletna praksa, več nemščine, agilen, pošten, zmožen samostojnosti, išče mesto. Gre tudi za prodajalca. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožen manufakturnist«.

33200-2

Pouk

Konservatoristka

poučuje prvotno začetnike in odrasle gospodične. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Sigurni uspeh 673«.

32944-4

Prodaj

Namočeno polenovko

dobite pri I. Buzzolini, Lingarjeva ulica.

33061-6

Prodaj smuči

par tekmovalnih in skakalnih smuči. Cena ugodna. Prule 19. I. desno.

33154-6

Smuči in sani

najceneje kupite pri Ban. Ljubljana, Miklošičeva cesta 20.

32165-6

Redkost!

Starinska ura, na stebrič, vseh iz alabastra, pozlačena, napredaj. A. Jurčič, Ljubljana, Gallusovo nabrežje 27.

32970-6

Kupim

Elektromotor

220 V 9 KS cca 1500 obratov, dobro ohranjen, kupim. Remec Co., Kamnik 33026-7

Radio

Od najcenejših do najboljših

vseh radio aparatov, — najugodnejše kupite pri »Tehnike, Banja, Ljubljana, Miklošičeva 20«.

32163-9

Radio aparat

skoraj popolnoma nov, nabavna cena din 4.800 prodajni radijski aparat razmer za din 3.300. Naslov: Telefon 21-74.

33042-9

Auto, moto

Tovorni avto

2,5 čiste nosilnosti v brezhibnem stanju, kupimo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Avto«.

32928-10

Oblacila

Zimske perilo

za Božič sportne smučarske in tepe modne srajce, dobite le vedno po izredno nizkih cenah. »KREKO«, Gavčarjeva ul. 3, podružnica Trstova cesta 31.

32906-13

Les

Cca 15 kub. m jagnedovine

za tehnično izdelavo, prodajna cena 1000. Poizve se v Kmetijski posojilnici v Ljubljani.

33118-15

Kapital

Vaš denar

najbolje naložite v dobrih trgovskih ali industrijskih podjetjih kot družabništvo ali udeležbo na dobičku. Pridojte v polje samo večje vsote in resnih reflektantov. Obrnite se zaupno na: RUDOLF ZORE, Ljubljana, Gledališka 12.

33143-16

Vloge

Prve hrvaške štedionice, Srbske banke d. d., Jadransko podunavske, Mešne hranilnice Radovljica kupimo, proti takojšnji gotovini. Ugodna prilika za vnovčenje Rudolfa Zore, Ljubljana, Gledališka 12.

33145-16

Knjižice

Kmetijske posojilnice Ljubljanske imamo večje ali manjše zneske vedno na razpolago. — Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka 12.

33146-16

Obrtne banke

vlogo, večji znesek, damo na mesečno odplačevanje za več let. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka 12.

33144-16

Lokali

Gostilno

v prometnem kraju vrtajem v najem ali od litra. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Oženjena«.

33077-19

Posest

Ugoden nakup zemljišča

Zaradi odsotnosti lastnika napredaj 11.000 kv. metrov arondirane zemlje v Novem mestu. Rodovitna zemlja, idilična lega. Proda se tudi razkosano. Cena nizka kljub podražiti zemlje. Primerno za vrtnarstvo, količilo farmo, industrijo ali tudi za gradbeno parcelo. Razen tega je zraven te zemlje na prodaj parcela 1700 kv. m. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Redka prilika«.

33126-20

Krasna parcela

solčna, v Ljubljani ugodno, napredaj. Dopise na ogl. odd. Jutra pod šifro »Krasna parcela«.

33115-20

Hišo

s sadnim vrtom in 5000 kv. metrov orne zemlje prodaj za 60.000 din. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samo gotovina«.

33076-20

Hišo

na periferiji Ljubljane kupim, do 150.000 din. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za gotovino«.

33153-20

Kupim hišo

v vrednosti do 150.000 din. Plačam takoj ali prevzamem hipoteko. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V Ljubljani«.

33160-20

Kupim hišo

eno ali dvonadstropno ali boljše posreduje v Ljubljani ali kakem industrijskem mestu. Ponudbe na Rihard Mlekčič, Škofja Loka.

33159-20

Posestni

posredujelec Hinko Privet, Ljubljana, Trstova cesta 12. se priporoča pri nakupu in prodaji parcel, vil, stanovanjskih, trgovskih, gostilniških hiš itd.

33173-20

Krasno parcelo

prodajam na Grubinevem nabrežju, brez posredujevalca, lepa ručna lega, vodovod, elektrika in zgrajena nova ograja. Martinec, Trnovski priistan 22.

32974-20

Vila na Bledu

v lepi legi, z razgledom na jezero, 12 sob (pension) ugodno na prodaj. Pojasnila Slavko Repe, Bled.

33013-20

Stanovanje

odda

Dvosob. stanovanje kabinet, kuhinja, kopalnica in vrt, oddam takoj ali pozneje. Poizve se za bežigrsko gimnazijo, Garja Džana 14-L.

32116-21

Dijaka

sprejme v svojo osebno učiteljsko družino. — Škrljevo nadzorstvo. — Pomoč pri učenju. Kopalnica, center. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

33119-22

Sobo odda

Opremljeno sobo

lepo, zračno, eventual. tudi s hrano, oddam 1. januarja. Cena zmerna. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

33141-23

Malo sobico

čisto, s souporabo kopalnice, oddam boljšemu gospodu ali gospodični s hrano takoj ali 1. januarja. Medvedova cesta 3, III. n. levo.

33117-23

Glasbila

Klavirsko

harmoniko Hohnerjevo, 80 basov in register, ugodno prodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

33121-26

Klavirsko

harmoniko ribljeno, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na ogl. Jutra pod »60—120 basov«.

33131-26

Gramofonske plošče

gramofone najugodnejše dobite pri Banja, Ljubljana, Miklošičeva 20.

32164-26

Praktično

božično darilo! Kratk glasovir, skoro nov, svetovne znamenje, razstavni komad, prodaj za polovico ceno. Informacije: bufet »Na-Nae, Trstova cesta 12 pri blagajni«.

33174-26

Stroji

Motor 3-4 KS

bencinski, v dobrem stanju kupi A. Terž, Ljubno ob Savinji.

33083-29

Dopisi

Prijateljico

do 40 let, iskreno, ki ne smatra ljubem za kupčijo, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Razočaranje«.

33094-24

Ženitve

Kuharica

bi se rada poročila z go spodom od 30 let naprej, najrajši držav. uslužbenec. Le resne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra ženica«.

33095-25

Zdravstvo

OKAMA MAZIL

lepo zdravilnih sošč. Čudovit uspeh pri ka nahi, opeklinah, ožuljenjih (volku), turkih in vnetjih itd., za nego dojenčkov pri kožnem vnetju, izpuščajih in hraslah na temenu, za razpokane prste bradavice. — Glavna zaloga lekarna Mr. J. Oblak, St. Vid nad Ljubljano.

33094-25

KLISEJE

ENO VEČBARVNE

JUGOGRAFIKA

SV. PETRA NASIP 23

Dovršeno brije in dalje traja Alcoso nožiček za britje

Zahtevajte vzorce in pogoje od E. Lever, Beograd, poš. pretinac 284.

Zoper kožne bolezni DERMOVAL!

Nov izum izrednega učinka! Mnoge in neozdravljive kožne bolezni so postale lahko ozdravljive. Prišče, hraste, firgerje, lišaje, čire in slične kožne bolezni lokalne narave zdravi naglo »DERMOVAL« — 1 lonček din 20.—. Pišite še danes na:

GRADSKO LJEKARNO, ZAGREB, Gornji grad

Ogl. S. br. 1990/1935

Sokol

Sokolska četa v Dornavi je ena izmed najboljših in najdelavnejših v naši okolici. Vsi pripadniki so vezani med seboj v harmonično celoto in sestavljajo res pravo družino. Čeprav so dohodki čete zelo majhni, si je četa z varčnim gospodarstvom kupila obsežno zemljišče, na katerem si bo, ko se razmere malo uredijo, zgradila lep dom. Četa zlasti v zimskem času pridno telovadi, pa tudi na prostemnetnem področju je že dosegla lepe uspehe. Dne 1. decembra je proslavila praznik uedinjenja. Dne 10. tega m. pa so imeli tam lutkovno predstavo »Čarobni ptič, katero so uprizorili lutkarji pujskega odseka. Zda se bodo pričeli vaditi tudi s puškami, ker se je v četi ustanovil streški odsek. Vsekakor gre četi za njeno uspešno delo splošno priznanje.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 23.: Velika skušnjava. Izven. Ljudska predstava. Znižane cene. Nedelja 24. ob 15.: Petrkove poslednje sanje. Mladinska predstava. Izven. Zn žane cene ob 20 din navzdol. Ponedeljek 25. ob 15.: Kozarec vode. Izven. Znižane cene ob 20 din navzdol. Ob 20.: Striček Vanja. Znižane cene ob 20 din navzdol. Torek, 26. ob 15.: Sneguljica. Izven. Znižane cene ob 20 din navzdol. Ob 20.: Tri komedije. Izven. Znižane cene ob 20 din navzdol. Ljudska predstava po znižanih cenah bo drvi. Igrali bodo nadvse zabavno Pliskorevo veseloligro »Velika skušnjava«. V njej je orisal pisatelj zabavno zgodbo o dediščini, ki roma iz rok v roke, dokler ne najde pravega lastnika.

V nedeljo popoldne, medtem ko bo krasil božiček božična drevesa po domovih, pošljite otroke v gledališče k čudovito lepi in poetični mladinski predstavi »Petrkove poslednje sanje«, ki jih je napisal ravnatelj drame Pavel Golia. To delo je brez dvoma najlepša božična igra v naši dramatikli in zapušča otrokom nepozaben vtis. Naslovno vlogo bo igrala Vida Juvanova. Cene znižane.

OPERA

Sobota, 23.: Nižava. Red B. Nedelja, 24.: zaprto. Ponedeljek, 25. ob 15.: Glumač Matere božje. Izven. Znižane cene. Ob 20.: Sabaka kraljica. Gostovanje Josipa Gostiča. Izven. Znižane cene. k, 26. ob 15.: Pri belem konjčku. Izven. Znižane cene. Ob 20.: Figarova svatba. Znižane cene.

Drevi bo v operi prva repriza d'Albertove opere »Nižava«, ki je žela na premieri najlepši uspeh. Melodizna glasba in dramatično zelo razgibano dejanje uvršča »Nižavo« med najuspešnejša dela svetovne operne literature. Uprizoritev na našem odru sta pripravila režiser Frelh in kapelnik dr. Švara. Predstava bo za red B.

Za božične praznike bo v naši operi kaj pester in bogat program. V ponedeljek popoldne bodo ponovili prekrasno Massenetoovo opero »Glumač Matere božje«, ki po svoji preprosti vsebini in melodiozni glasbi velja za najuspešnejše Massenetovo delo. Zvečer go gostoval g. Josip Gost č v Goldmarkovi »Sabaki kraljici«, kjer je ob enem s Kogejev, Heybalovo, Jankom in Lupšo žel že ponovno najlepši uspeh. Na Stefanovo popoldne bodo uprizorili veselo Benatzkega opereto »Pri belem konjčku«, zvečer pa prelepo Mozartovo opero »Figarova svatba«, kjer se zlasti odlikujejo Betetto, Janko, Marček, Zupan, Ribičeva, Vidaličeva, Heybalova in Kogejeva. Za vse predstave bodo veljale znižane cene.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 23.: zaprto. Nedelja, 24.: zaprto. Ponedeljek, 25. ob 15.: Via mala. Znižane cene. Ob 20.: Zaroka na Jadranu. Premiera. Izven. Torek, 26. ob 15.: Prodana nevesta. Znižane cene. Ob 20.: Konto X. Premiera. Izven.

RADIO

Sobota, 23. decembra

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Pester spored s plošč. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Plošče. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: »Racko in Lia« ter nastop otrok pod vodstvom gđ. Slavice Vencajzove. — 17.50: Pregled sporeda. — 18: V svitu božiča: Orgelski koncert (prof. P. Rancigaj). — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Slovenske božične narodne šege in navade (g. R. Dostal). — 19.50: Objave. — 20: O zmanjki politiki (dr. A. Kuhar). — 20.30: Zima v glasb. in besedi. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec tedna igra radijski orkester.

Beograd 18.40: Flava. — 19.40: Narodne pesmi. — 20.10: Dnevna reportaža. — 20.20: Operetna muzika. — 21.50: Narodne pesmi. — 23.05: Ples. — Zagreb 17.15: Lahka godba. — 20: Prenos opere iz Nar. gled. — Sofija 18.30: Kvartet mandolin. — 19.50: Plošče. — 20.45: Plošče. — 21.15: Valčki. — 22: Ples. — Dunaj 19.15: Božično petje. — 20.15: Koncert po željah. — 23: Lahka in plesna muzika.

POZOR!

Za božične praznike nudim vam najboljšo šib

u— Plesna šola na Taboru ima drevi ob 20. uri rečno plesno vajo. (—)
u— Reprezentativni ples jurstov spada med najlepše ljubljanske prireditve. Letos se hočejo naši mladi juristi še posebno postaviti, saj siave tudi dvajsetletno obstoja svoje fakultete. Ze sedaj vlada veliko zanimanje, kdaj se bo ples vršil. Danes to skrivnost izdano: 16. januarja 1940 v Kazini. Natančnejše informacije bomo kmalu objavili.

Iz Celja

e— Zaključni račun o gospodarstvu mestne občine celjske, njenih podjetij in skladov za obračunsko leto 1938-39 je v smislu § 122. zakona o mestnih občinah razporejen na obči vpogled pri mestnem računovodstvu od 23. do včerajšega 30. t. m. ob navadnih uradnih urah. Morebitne ugovore je treba vlagati v navedenem roku pismeno pri mestnem poglavarstvu. Pravico do vpogleda in ugovorov ima vsak član mesta Celja in tudi vsaka oseba, ki od kateregakoli dohodka v mestu Celju plačuje državni neposredni davek.
e— V Tolmini je umrla v četrtek ga. Marija Filijeva, mati trgovca g. Janka Filija v Celju. Pokojna je bila blaga in odlično narodna žena. Bodi ji ohranjen lep spomin, svojcem naše iskreno sožalje!
e— Knjige Vodnikove družbe boste dobili v celjski podružnici »Jutra« v Kocenovici ulici s. mo do 10. januarja. Vodnikove knjige dobijo tudi oni, ki doslej niso bili člani Vodnikove družbe. Pridite čimprej po knjige!

Poceni in dobro kupite

damske plašče, moške suknje, obleke, pumparice, damsko in moško toplo perilo, nogavice in rokavice pri

KOLBEZEN FRANC, CELJE

e— Slikarska razstava gg. Zorana Didka, Doreta Klemenčiča in Gabriela Stupice v mali dvorani Celjskega doma bo odprta samo še danes in jutri. Opazarjamo ponovno na to lepo in bogato razstavo.

e— Iz starokatoliške cerkve. Na sveti večer bo polnočnica ob 24.; med mašo bo skupno obhajilo. Na božič bo ob 9.45 tiha maša, takoj nato pa slovesna. Na praznik sv. Stefana in v nedeljo 31. t. m. bo služba božja ob 9. na novo leto pa izjemno ob 10.
e— Dijakstvo celjske gimnazije za obmejno šolo. Dijaki in dijakinje celjske gimnazije pod vodstvom g. prof. Milene Bežanove so nabrali v posameznih razredih h prispevke za božično obdaritev revne dece na obmejni šoli v Trbovljah pri Vuzenici. Zbirka zavedne mladine je tako lepo uspela, da so mogli nakupiti za skupno vrednost 5.000 din oblek, obutve, perila in šolskih potrebščin. S to idealno zamisljo je naša gimnazijska mladina pripravila deci na obmejni šoli prav bogato božično obdaritev. S tem delom pa je mladina tudi pokazala, da se zaveda svojih dolžnosti, ki jih imamo prav vsi do naših najmlajših v narodno izpostavljenih krajih.

e— Plesne vaje društva absolventov trgovskih šol se danes zopet vršijo v Celjskem domu, kakor običajno. Začetek ob 20. (—)

e— Hud mraz je pritiskal v noči na petek v celjski kotlini. Včeraj zjutraj so kazali toplomeri v Celju 13 stopinj pod ničlo.

Iz Maribora

a— Smrt zaslužnega šolnika. V najlepši moški dobi 55 let je preminil v Tyrševi ulici 20 upokojeni šolski upravitelj Vekoslav From. Piementi, srčno dobi pokojnik je bil rodom iz St. Ilje. Na vseh svojih službenih mestih se je vzorno in pozitivno udeleževal tudi izven šole. Bil je neustrašen narodnjak, doberčina. V praznanje zaslug je bil odlikovan z redom sv. Save V. stopnje. Pogreb blagega pokojnika bo danes v soboto ob 15. uri na pokopnišču Vekoslavu Fromu trajen in svetel spomin.

a— Dar mariborskih rotarcev obmejni šolski deci. Tudi letos so se spomnili mariborski rotarci naše revne obmejne šolske dece. V okviru tukajšnjega kluba rotarcev so nabrali gotovine in daril v blagu v skupni vrednosti 70.000 dinarjev. S to akcijo bo moglo obdarovati za božično silomašno obmejno šolsko dečo devetih šol.

a— Otvoritev nove smuške skakalnice. V Ribnici na Pohorju bo v zvezi s sm škim tečajem zimskosportne zveze, ki ga bo vodil po naročilu jugoslov. zimskosportne zveze smučarski prvak Franc Prib vseh iz Ljubljane, otvorjena nova smuška skakalnica.

a— O važnih občinskih zadevah bo sklepal mariborski mestni svet na svoji 7. seji 29. decembra s pričetkom ob 18. uri. Na dnevnem redu so poleg poročila predsednika poročila odevkov, volitve disciplinskega odbora za leto 1940, volitve gradbenega odbora za leto 1940 in tekoče zadeve Mestnih podjetij.

a— Maribor dobi poklicne gasilce. Pododbor za gasilsko službo odbora za pasivno obrambo mesta je sprožil predlog za imenovanje prvih mariborskih poklicnih gasilcev. O tem predlogu bo sklepal mariborski mestni svet na svoji seji dne 29. decembra t. l.

a— Božični prazniki v gledališču. Pri božični praznični popoldni se ponovi »Via mala« ob znižanih cenah, zvečer je krstna predstava Rasbergerjeve opere »Zoroka na Jadranu«. Na Stefanovo pop. nastopi »Prodana nevesta« tud ob znižanih cenah, zvečer pa bo premijera veseligr »Konto X«. Zasedba v »Zoroki na Jadranu« je sledeča: Igljeva kot gledalška igračka Jasna Bernkova, Lubejeva kot Zlata (surbeta pariške opere), Savinova kot Igralka, P. Kovič kot gledalški ravnatelj, V. Kovčeva kot njegova žena Genofeva Videvič, Manoševski kot trgovec Petrič iz Splita, Kamušič kot Amerikanez Fredy Fox, Verdonik kot igralec Dušan Grudnik, Blaž kot igralec Tine Zajc, Crnobori kot natakarka Jaka. V ostalih vlogah nastopijo še Grom kot kapetan Jadrič, Košuta kot hotelir, Starčeva kot njegova hči Marica, Melec, Standerker in Turk kot novinarji.

a— Božična največja pravoslavni dec. Kljub težavam je sklenil odbor pravoslavne bratstva sv. Cirila in Metoda, da priredi tudi letos božično svoj najrevnejši pravoslavni dec k bo prešla obleko in obutve. Vsi ostali bodo obdarovani s sladkarijami. Lepa prireditve bo v nedeljo 24. t. m. ob 15. v dvorani hotela Mariborski dvor na Kralja Petra trgu. Po obdaritvi dece družabni večer.

a— Mestno kopališče bo na božični praznik zaprto.

a— Stanovški tovariši blagega pokojnika šolskega upravitelja g. Vekoslava Froma, Sokoli in Cirilmetodariji se bodo polnoštevno udeležili pogreba nepozabnega narodnjaka in Cirilmetodarija, ki bo danes ob 15. na pokopnišču pokopališče.

a— 16.9! Včeraj zjutraj je bila v Mariboru najnižja temperatura —16.9! Za mariborski okoliš napoveduje tezenska meteorološka postaja pretežno jasno, stanovitno in se mrazje vreme.

a— V tajni razpravi je obsodil včeraj dopoldne tukajšnji mali kazenski senat Mirka Petka iz Sv. Martina pri Vurbergu, ker je dne 5. novembra t. l. do sm ti zabodel svojega tovariša Matijo Pečarja. Petek je bil obsojen na 3 leta zapore.

Iz Krškega

kr— Vodnikove knjige so prispele in se dobijo pri poverjeniku g. Torosu v hiši dr. Menčingerja. Knjige lahko dobijo tudi oni, ki doslej še niso bili člani Vodnikove družbe. Pridite po knjige čimprej!
kr— Nastop službe. G. dr. Ivan Šketa, ki je bil imenovan za sodnika okrajnega sodišča v Krškem, je v četrtek 21. t. m. prevzel posle na kazenskem oddelku.

Iz Hrastnika

h— Napredovanje. Za rudniškega inšpektorja je napredoval obratovodja obrata v Hrastniku g. inž. Pavel Verbič. Čestitamo!

h— Povišanje plač glede na naraščajočo draginjo so dosegli naši steklarji po čisto zakonitem potu. Njihovi zaupniki so se pogajali s podjetjem in so dosegli, da se vsem kvalificiranim steklarjem in vsem delavcem ter delavkam v steklarni povišajo meze za 10 do 20%. Na zahtevo samih steklarskih zaupnikov dobijo tisti, ki imajo najmanjšo plačo 20% poviška, oni z najvišjo plačo pa samo 10%, kar je socialno pravično. Povišek je bil upoštevan in izplačan že pri izplačilu pred božičnimi prazniki.

h— Smrtna kosa. Umrli je v visoki starosti 84 let najstarejši hrastniški steklar g. Karel Obermajer. Prišel je v hrastniško steklarno pred 49 leti iz Osredkove steklarne pri Samoboru. Pokojnik je bil po-

štenjak in splošno spoštovan. Na zadnji poti so ga spremlili steklarska godba in pevci steklarji. — Pretekli teden je premnila ga. Hercogova, po domače Bzelova mama, mati našega avtomobilskega prevoznika. — Pokojnima blag spomin, prizadetim naše sožalje!

Iz Ptuja

j— Zvočni kino bo predvajal danes ob 20. in jutri v nedeljo ob pol 16., pol 19. in pol 21. film »Kdo je srečnejši od mene« s tenorjem Titom Schipom v glavni vlogi. Za božič se bo predvajal češki film »Župnikov kržev pote«.

j— Mlad pežgalec. V gospodarskem posloju posestnika Janeza Munde v Oresnici pri Sv. Marjeti je pričelo goreti in je ogenj uničil poslopje do tal. Ogenj je podžgal 12-letni od posestnika Munde odpusteni pastir.

j— Sam se je sodil. V Gradščaku pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah sta se sprila brata Jakob in Lovrenc Rep in med preprirom je zabodel Lovrenc svojemu bratu Jakobu nož v prsa. Poškodovanca so morali takoj spraviti v bolnišnico. To dejanje je na Lovrenca tako hudo vplivalo, da se je sodil sam in se obesil.

Iz življenja na deželi

JESENICE. Zvočni kino Radio predvaja v soboto ob 20. in v nedeljo ob 15. in ob 19. vefilim »Ljubezen pod cedranci« (Džamila). V glavni vlogi Denise Bosc. V ponedeljek ob 15., 17. in 20., v torek ob 15. in 20. (na božična praznika) in v sredo ob 20. pa predvajamo največji francoski vefilim »Ječa brez rešetke«. V glavni vlogi Corinne Luchaise. Med dodatki kulturni film in zvočni tednik. Sledi »Lepa tovarišja«.

RIBNICA. Sokolski zvočni kino bo predvaja za božične praznike dvojni program. V soboto 23. ob 20. in v nedeljo 24. t. m. ob 15.15 veseli film »Mala admiralica« z dodatkom kratkega kulturnega filma. Na božič in Stefanovo obkrat ob 15.15 in 20. pa romantično-pustolovski film iz pomorskega življenja »Gusarji«. Za dodatek humorističen črtan film.

Gospodarstvo

Povišanje taks

Uredba o spremembah in dopolnitvah zakona o taksah

Na podlagi čl. 1 uredbe o spremembah obstoječih določb in izdajanj novih, je ministrski svet na predlog finančnega ministra predpisal uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o taksah. Izdajo te uredbe je zahtevalo kakor to navaja utemeljitev, več važnih momentov upravne in fiskalne narave. Predvsem je vseboval dosednji zakon o taksah v splošnem delu in v taksi tarifi tudi takšne določbe, ki so bile neuporabne ali nejasne obrazložene. Reforme, ki so izvedene z novo uredbo, so bile izdane zaradi enakomernosti, pravičnosti in pravilnejše obremenitve kakor tudi zaradi tega, da se sprosti administracija. Med najvažnejše spremembe spadajo naslednje:

Vprašanje zastaranja taks v dosedanjem besedilu čl. 33 ni docela pojasnjeno. Ta člen namreč ni ločeno rešil vprašanja zastaranja odmere in zastaranja plačila, kar je neobhodno potrebno. Z namenom, da se razbremeni uprava in da se ublaže določbe, je spremenjen red 24 let za zastaranja pri taksah, odmerjenih z razsodbo. Po dosednjih določbah absolutnega zastaranja ni bilo jasnosti niti glede redne takse, niti glede kazenske takse za zasebne listine. To je posebno važno za gospodarstvo, ker lahko pride v nevarnost tudi sam obstoj kakega podjetja, če se morebiti po več letih najdejo kakšni netakirani taksi predmeti. Na drugi strani je bilo s sedanji spremembi rešeno tudi vprašanje odgovornosti za takse, ki bi jih država izgubila zaradi nemarnosti uradnikov.

Prenosna taksa se zviša od 4 na 6%

Zaradi izrednih razmer na svetu se tudi pri nas v večji meri nalaga kapital v nepremičnine in v neki meri tudi v premičnine. Zaradi teh razmer je opravljeno zvišanje prenosnih taks iz tar. št. 12 zakona o taksah, in to pri premičninah od 1% na 2%, pri nepremičninah pa od 4 na 6. Te višje stopnje so veljale že v letih 1922 do 1927, sedaj takrat ni bilo banovskih in občinskih doklad. V tar. št. 14 (zakupne pogodbe) so iz fiskalnih razlogov povečani dosednji zneski za 100%. Tar. št. 20 zakona o taksah, ki se nanaša na službene pogodbe, dozdaj ni bila izenačena. To izenačenje je sedaj izvedeno, ohranjena pa je oprostitve plačevanja te takse

Pred zaključkom trgovinskih pogajanj s Francijo

Anuitete za naše dolgeve bomo plačali v blagu

Po informacijah iz Beograda bodo še pred prazniki zaključena trgovinska pogajanja med našo državo in Francijo, ki se vodijo v Beogradu že tri tedne. Pri teh pogajanjih so v zadnjih tednih razpravljali predvsem o anuitetni službi za naša posojila v Franciji glede na sklep vlade, da se do nadaljnjega ustavi transfer anuitet za ta posojila v Francijo.

Glede bodočega plačevanja anuitet za naša posojila v Francijo je že dosežen sporazum. Namesto deviz bo naša država polagala ustrezajoče vsote dinarjev na poseben račun pri Narodni banki, s katerim bo razpolagal poseben odbor francoskih obligacionarjev, ki bo za te dinarje kupoval v naši državi na račun Francije razno blago. Na leto moramo plačati za finančno službo naših dolgov v Francijo okrog 200 milijonov d'n in bo naša država torej teh 200 milijonov din plačala v celoti v blagu. Francozi bodo na breme tega računa kupovali predvsem tobak, les, konopljino, nekatere surovine za industrijo in živila. Pričakovati je, da bo prišlo do povečanja našega izvoza živine in živinskih proizvodov v Francijo. Ostali naš izvoz v Francijo, ki ne bo šel na breme posrbnega računa francoskih obligacionarjev, se bo obračunaval s svobodnimi devizami. Vsa konstrukcija sporazuma je precej komplikirana in bo njegovo funkcioniranje odvisno od izpolnitve raznih pogojev z naše in francoske strani. Predvideno je, da se bo pričel sporazum izvajati 1. januarja prihodnjega leta.

Organizacija francoskih obligacionarjev bo ustanovila v Beogradu poseben urad za nakup blaga na breme tega specialnega računa v dinarjih pri Narodni banki. Ta urad bo vodil vse posle, ki so v zvezi z izvajanjem sporazuma o finančni službi naših posojil in bo pod vodstvom predstavnik francoskih obligacionarjev v naši državi g. Campiona. Glede izvoza rud in kovin ni verjetno, da bi se izvoz v Francijo bistveno povečal.

Mali kmetovalci ne bodo plačevali zemljarine

Poročali smo že o pripravah za davčno reformo. V okviru te reforme so predvidene med drugim tudi olajšave za male kmetovalce in male obrtnike. O tem vprašanju je razpravljaj v četrtek ministrski svet, ki je naprej sprejel uredbo, s katero se spreminja taksi zakon in se povišajo nekatere takse. O vsebini teh spremembo poročamo na drugem mestu.

Nato je ministrski svet v načelu odobril, da se v zvezi z davčno reformo oprostitve plačila zemljarine vsi kmetovalci, katerih čisti katastrski dohodek je manjši kakor 1000 din. Ta oprostitve naj bi prišla v korist velikemu številu najmanjših kmetovalcev. Prav tako je ministrski svet v načelu odobril, da se z davčno reformo uvede splošno pavšalno plačevanje pridobnine za male obrtnike. Pavšaliranje bo deležno mnogo večje število obrtnikov kakor doslej in bo tudi znesek pavšala deloma znižan.

Nadalje je ministrski svet v načelu odobril, da se izda uredba o kontroli cen, kakor je predvidena že v uredbi o pobjljanju

BODO VAM POTREBNE TE ZIME, DA OBYARUJETE ZDRAVJE IN OBUITEV

29731-141
19835-661
28835-682

Otroški snežni čevlji iz bele gume, praktični in irpežni. Podstavljeni so z toplim flanelom, zakopčajo se z palent gumbom. Od št. 24-26 Din. 59.- Od št. 27-30 Din. 69.-

Ako hočete da Vam bodo otroci preko zime zdravi, kupite jim naše visoke snežne čevljičke iz gume. Lahko se obuvajo, tople so in nepromočljive. Od št. 27-30 Din. 79.- Od št. 31-34 Din. 99.- Od št. 35-38 Din. 129.-

Moderne damske galoše iz lakovane gume, zakopčajo se z gumbom. Izdelujemo jih samo za čevlji z visokimi petami.

Elegantne in praktične čevlje iz lakovane gume, podstavljene z toplim flanelom. Varujejo noge iznad členkov. Izdelujemo jih za čevlje z polvisoko in visoko peto.

Bata

draginje. Končno je svet razpravljaj o vprašanju reforme železniških tarif. V tej zvezi je bil v načelu sprejet tudi predlog, da se železniška tarifa za prevoz žita uredi tako, da se bo žito v vsej državi, torej tudi v oddaljenih pasivnih krajih, lahko prodajalo po več ali manj enakih cenah.

Gospodarske vesti

= Pred novo spremembo železniške tarife. Prometno ministrstvo je pozvalo zbornice in združene organizacije, da mu glede na predpise uredbe o organizaciji tarifnega odbora predlože dvojno število kandidatov, od katerih bo imenovalo 12 članov tarifnega odbora, kot posvetovalnega organa prometnega ministrstva za vsa vprašanja v zvezi z dopolnitvijo in spremembami železniške tarife. Ministrstvo pri tem poudarja, da je zaradi sedanjih vojnih razmer nastala potreba obšutne spremembe železniške tarife, ki jo je treba prilagoditi novo nastalem gospodarskim razmeram. Tarifni odbor bo imel prihodnje leto v tej zvezi veliko in delikatno dolžnost.

= Vprašanje sanacije Feniksa. Trgovinsko ministrstvo je izdalo naslednje sporočilo: V zadnjem času je bilo objavljenih več člankov o vprašanju sanacije Jugoslovenskega Feniksa. Da bi bila naša javnost o vsem točno obveščena, sporoča trgovinsko ministrstvo, da predstavljajo zaključki v teh člankih pričakovanja in misljenja njihovih avtorjev. Kakor je trgovinski minister že izjavil, so iz inozemstva vrnjene vse menice, v katerih so bile svoj čas plasirane premijske rezerve jugoslovenske podružnice Feniksa in so sedaj v naši državi vse vrednote, ki so služile za kritje obveznosti nasproti jugoslovenskim zavarovalcem Feniksa. Končna uredba vprašanja sanacije portfelja Feniksa je še predmet proučevanja vseh pristojnih čimteljev. Prizadevanje gre za tem, da se izda rešitev, ki bo glede na stanje stvari najboljša za zavarovalce.

= Inozemski premož za naše železnice. Kakor smo že v okviru jugoslovensko-nemške gospodarske pogodbe predvidena tud; dobava 300.000 do 400.000 ton nemškega premoga predvsem za naše državne železnice. Z ozirom na sedanje razmere je generalna direkcija državnih železnic ukrenila vse potrebno, da se dobava teh količin premoga pospeši in odločila tudi znatne količine za proge ljubljanske kakor tud zagrebške železniške direkcije.

Borze

22. decembra

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klijrniški čeki nespremenjeno 14.20 — 14.40. Grški boni so se nudili v Zagrebu po 35.50, v Beogradu pa je bil promet po 35.10. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je Vojna škoda pri nespremenjeni tendenci notirala 422 — 425 v Beogradu je bil zabeležen tečaj 424 — 425.50. Tud v ostalih državnih vrednotah ni bilo kakihukov.

Devize

Ljubljana. Oficialni tečaj. London 174.33 — 177.50, New York 98.55 — 100.55, New York 4423.75 — 4483.75, Curth 995 — 1005, Amsterdam 2348.50 — 2386.50, Bruselj 736.50 — 748.50. Tečaj na svobodnem trgu. London 215.37 — 218.57, Pariz 121.83 — 124.13, New York 5480 — 5520, Curth 1228.52 — 1238.52, Amsterdam 2901.35 — 2939.35, Bruselj 909.88 — 921.88.

Curth. Beograd 10, Pariz 9.9675, London 17.59, New York 445.8750, Bruselj 74.25, Milan 22.50, Amsterdam 236.75, Berlin 178.50, Stockholm 106.12, Oslo 101.30, København 86.05, Sofija 5.30, Budimpešta 79, Atene 3.35, Bukarešta 3.30.

Efekt

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 422 — 425, 6% beguške 77 bl., 6% dalm. agrarne 68 bl., 6% šumske 67.50 bl., 7% invest. 97 — 98, 7% stabiliz. 95 bl., 7% Blair 86.75 den., 8% Blair 93 den.; delnice: Nar. banka 7900 den., PAB 192 bl., Trboveljska 237.50 — 240, Gutmann 55 den., Šečerana Osijek 145 den., Osijeka ljevonica 165 den.

Beograd. Vojna škoda 424 — 424.50, 6% beguške 75 — 76 (75.50), 6% šumske 65.25 — 66.50, 7% stabiliz. 95 den., 7% invest. 98 den., 7% Blair 87 — 87.50 (87.25), 8% Blair 93 den., Nar. banka 7950 — 8050 (8000), PAB 190 — 193.

Blagovna tržišča

Zito

Chicago, (22. dec). Začetni tečaj: pšenica: za maj 106.25, za julij 103.50; koruza: za maj 58.25, za julij 58.625.

+ Winnipeg, (22. dec). Začetni tečaj: pšenica: za julij 89.25, za okt. 90.375.

+ Novosadska blagovna borza (22. t. m.) Tendence in cene nespremenjene.

Krypton

Čuva oči in zdravje, ustvarja dobro razpoloženje

TUNGSRAM
Krypton

Preden se je potopila ...

Nemška oklopnica »Graf von Spee« odhaja iz pristanišča Montevidea. Kmalu potem, ko je fotograf napravil ta posnetek, se je ladja potopila

Božični otoki

V svetovnih morjih so samo trije

Božični prazniki so imeli pri imenovanjih na zemljepisnih kartah za čudo precej nepomembno vlogo. Razen nekoliko krajevnih imen naletimo samo na tri otoke v svetovnih morjih, ki so jih krstili z božičnim imenom.

Najmanjši in najmanj znani izmed teh otokov leži ob Bretonskem rtu severno od Bayonna. Važnejši je drugi otok, ki ima pa tudi samo 108 štirinajstih kilometrov površine in ni več nego 700 prebivalcev. Leži v Indijskem oceanu, nekoliko sto kilometrov južno od Jave in se dviga iz globine 2000 m v terasah do višine 350 m. Pokrit je z gostim gozdom, ima mnogo fosforne kislega apna ter fosforne kisle gline ter daje mnogo gnoj.

Največji in najbolj znani izmed božič-

nih otokov pa leži sredi Tihega oceana, kakšni 2 stopinj severno od ravnika, in spada k skupini Fanningovih otokov. To je lagunski otok s površino 607 štirinajstih kilometrov, ki ga je 25. dec. 1777 odkril slovit pomorščak James Cook. A navzlic temu, da je otok že toliko časa znan in da ima dobre luke, je skoraj neobljuden. Njegova zemlja je namreč nerodovitna, obala je videti divje raztrgana, morje je nekrog zelo globoko in tako dela ta Božični otok v nasprotju s svojim imenom zelo negotoljuben vtis. Angleži so otok L 1888 zasedli in ustanovili na njem naselbino. Našli so na njem brez števila ptic, ki so bile tako krotke, da jih ni bilo mogoče z ničemer prepoznati. Golobi so se dajali ujeti kakor metulji v mrežo, da celo z roko.

Televizija v višini 7000 m

Zanimiv poskus v Ameriki

Mogočni koncern Radio Corporation of America je za svojo dvajsetletnico skupaj z družbo za zračni promet United Air Lines izvršil izredno zanimiv poskus. Njegov inženjer, kakor tudi inženjer družbe National Broadcasting so preleteli Washington in okoliš z navedenimi televizijskimi sprejemniki ujeti oddaje več nego 200 milj oddaljene televizijske postaje National Broadcasting Company v New Yorku. Njihovo prizadevanje pa je bilo za-

man, dokler se niso približali višini 5000 metov.

V višini 7000 m je postal sprejem tako dober, kakor drugače samo v oddaljenosti do 80 km od uvedene postaje. Inženjerji so razločno videli podobe vodilnih oseb omenjenih družb, ki so bile v studiju newyorške postaje in s katerimi so se istočasno radiotelefonsko tudi pogovarjali. Na takšno daljavo do danes še nihče ni sprejemal televizijskih oddaj in videti je, da so sprejemni veliki višinah boljše.

Dišeči film

Važna izpopolnitev v sodobni kinematografiji

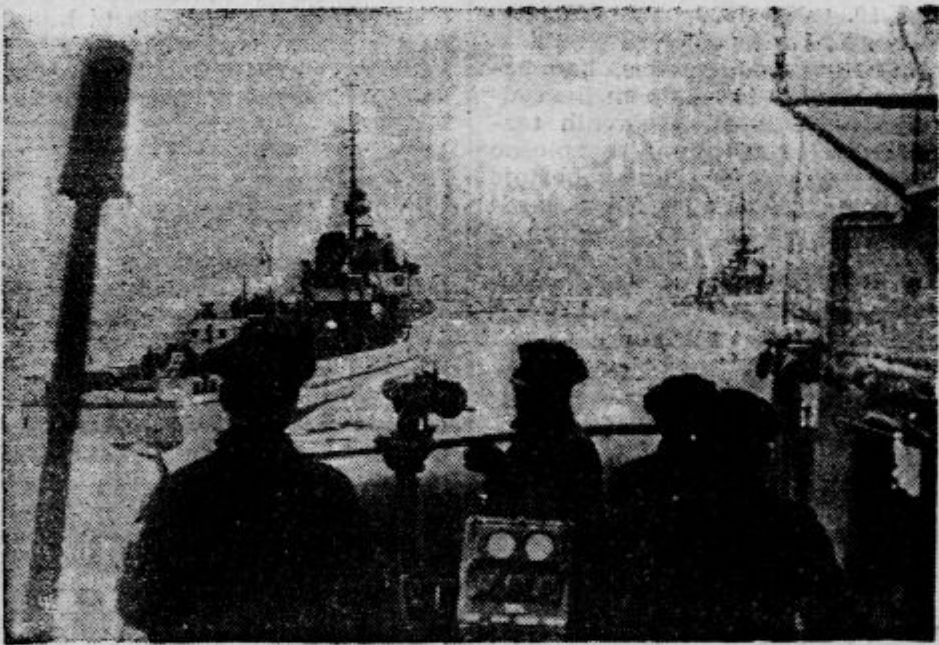
Ko so te dni zastopniki tiska v švicarskem mestu Bernu povabili na predvajanje prvega »dišečega filma«, so se močje večinoma smejali. Nekateri so menili, da gre za boljše vrsto aprilske šale. Pozneje seveda so morali priznati, da je to, kar sta jim pokazala izumitelja dišečega filma, popolnoma prepričalo. Zdaj ne gre več samo za temelje dišečega filma, temveč je na razpolago že avtomatična aparatura, ki lahko predvaja 4000 različnih duhov, od znojnega duha do najfinjšega cvetličnega vonja. Naprava je izdelana tako dobro, da je že sposobna za izdelovanje v seriji. Izumitelja pa sta Švicarja Hans Laube in Robert Barth.

Pri predavanju sta pokazala stare, sestavljene filmske trake, ki so bili sinkronizirani z vonji. Na platnu se je pokazala n. pr. mizarska delavnica in že je bilo čutiti duh po svežem in starem lesu. S prizorom v neki gostilni je bil zvezan duh po kavi in vinu. Operacija v bolnišnici se je vršila ob duhu karbola, a pri nekem vrtnem prizoru si lahko duhal najfinjši vonj vrtnic, lilij in drugih cvetlic, kar jih je bilo pač na platnu videti. Na platnu so drveli avtomobili, tudi če bi imel zaprte oči, bi to videl, kajti nos jih je izdajal z duhom po bencinu.

Izum obeh Švicarjev uporablja električno svetlobno stanico, ki učinkuje tekoči filmski trak sam nanjo, da sproži prizorov primeren vonj. Dosedanjih naprav za zvočni film ni treba spreminjati, temveč se jim samo priključijo nova naprava za vonj. Po-

gol pa je dobro ventiliran kinematograf. Napravo bo dobili z dosti manjšimi stroški, nego so jih svoječasno zahtevali od lastnikov kinematografov zvočne naprave. Poseben pomen bo imela po mnenju obeh izumiteljev za potovalne, kulturne in reklamne filme. Švicarski tisk meni, da se bo uveljavila.

Minolovci v Baltičkem morju

Nemški minolovci v Baltičkem morju iščejo, da bi odkrili sovražne podmornice

Vojna tehnika v živalskem svetu

Streljanje ni stvar, s katero bi se mogel ponašati samo človek. To bojno metodo pozna tudi majhna avstralska riba tako zvani »strelec«, in jo uporablja, da pride do plena.

Ta riba zna izstreljevati vodne kaplje. Ko zagleda svojo žrtev, žuželko na kakšni vodni rastlini, izpljune nanjo z veliko točnostjo kapljo vode. Učinek je za žrtev uničujoč. Voda žuželki tako obteži krila, da pade pri poskusu, da bi vzletela, v vodo in jo riba takoj požre.

Tudi vojno s strupenimi plini poznajo živali. Neki hrošč, ki ima značilno ime »bombardier«, si s takšnim plinom preskrbuje hrano. V svojih žlezah proizvaja neko strupeno kislino. Pri napadu požene oblak te kisline na žrtev in kislina tako poškoduje, da se ne more več premakniti. Konec najde v hroščevem želodcu.

Kaj mislijo Angleži o Messerschmittovih letalih

V londonskih strokovnih krogih letalcev pravijo, da so Angleži dobili dragocene podatke o letalih Messerschmittovega tipa. To se je zgodilo o priliki zračne bitke nad Helgolandom.

Najnovejši Messerschmitti letijo z brzino 370 do 375 milj na uro. Oboroženi so z dvema topoma in s štirimi streljalcami spredaj ter z dvema streljalcima zadaj. Med letalsko bitko so Angleži ugotovili, da imajo ta letala isto napako kakor prejšnja: so namreč pretežka. Teža Messerschmittov je zategadelj velika ovira za gibčnost. Angleži pravijo, da bodo njih tvornice v kratkem postavile v promet letala, ki bodo še hitrejša od sedanjih. Ta letala bodo obilno presegala Messerschmitte tudi v pogledu sposobnosti za borbo.

Golob pismonoša odnesel bankovec

Nekemu mlekarju v Blankenheimu na Nemskem ki je hotel na cesti pravkar izmenjati 50 mark, je sunek vetra odnesel bankovec. Zaman ga je iskal. Naslednji dan je nek Blankenheimčan snalil svoj golobnjak. V svoje presenečenje je našel v njem bankovec za 50 mark, ki so ga bili našli golobje in prinesli v golobnjak, da bi si z njim obložili gnezdo. Seveda ni bankovec pri tem ostal niti cel niti snažen. Ker je lastnik golobnjaka nekaj slišal o mlekarjevi smrti, mu ni bilo težko uganiti, komu naj bankovec vrne. Številka je bila k sreči še čitljiva, tako da je mlekar denar lahko zamenjal v neki banki.

Naše mačke tudi niso kar tako

V ponedeljski izdaji našega lista smo poročali o najstarejšem, 24 let starem mačku, ki je pred kratkim poginil. Bil je last nekoga ameriškega zdravnika. K temu nam sporoča čitatelj našega lista, g. Anton Golan, da iz Kobariča, da imajo v njihovi hiši mačko, ki je stopila v 23. leto starosti. Skoraj gotovo je danes najstarejša med mucami ali pa bo to postala, ker ne kaže, da bi se mislila preseliti k prednikom. Se vedno ji diše miši in si jih sama lovi.

INSERIRAJTE V »JUTRU«

Žrtve letalskega napada

Pogreb v Helsinkih. Na pokopališče peljejo krste z ostanki ljudi, ki so jih ubile ruske bombe

Vročina v stratosferi

Od 32 km višje se temperatura stopnjuje

Dr. Fred Whittle s Hardove zvezdarne v Ameriki je izjavil, da so svetle poti meteorov dokazale obstoj dveh plasti v stratosferi, ki vladajo v njujo presenetljivo visoke temperature. Z uporabo novega briznoma za meteore je bilo mogoče ugotoviti, da vlada v višini 60 km vročina 100 stopinj Celzija, v višini 110 km pa še vedno toplota 20 stopinj Celzija, torej navadna sobna temperatura. Merilna metoda, ki so jo dve leti preizkušali na Harvardovi zvezdarji, je najzanesljivejša med dosedanjimi.

Večina laikov in tudi mnogo znanstvenikov se je stratosfero predstavljalo doslej kot skrajno mrzlo, čedalje bolj redko zra-

čno plast nad višino 10 km. Meritve s pomočjo registriranih balonov so to naziranje potrjevale, saj so kazale ob meji stratosfere, to je spodnje zračne plasti, mrz kakšnih 55 stopinj pod n'člo. Whittle pa je z meritvami z 19 novimi meteorologi, da postaja temperatura od višine 32 kilometrov dalje spet višja, dokler ne doseže vrelišča. Ta plast z vreliščno temperaturo pa je razmeroma tenka in nad njo toplota spet naglo pada, tako da je Whittle v višini 80 km ugotovil spet 90 stopinj pod n'člo. Zanimivo pa je, da se temperatura potem spet dviga, tako da doseže v višini 110 km že 20 stopinj nad n'člo. Pravi vzroki te nenavadne pojave v ozračju so nam doslej neznan.

Les trpežnejši od kamna

Z elektriko nabit les je nenavadno odporen in dolgotrajen

Iz Tokija poročajo, da sta dva inženirja japonskega železniskega ministrstva odkrila način, po katerem se s pomočjo električnega toka trpežnost lesa tako poveča, da je večja nego trpežnost kamna. Opazila sta, da držijo leseni pragi pod električnimi železnimi bolj nego pod parnimi železnimi.

Po številnih poskusih sta prišla do prepričanja, da se mogoče les konservira za nedogleden čas, če ga »nabijemo« z električnim tokom. To ne velja samo za železniške prage, temveč za vse lesne izdelke sploh, tudi za lesene starine. Po njuni metodi se les v določeni temperaturi

ri in vlagi več dni elektrizira s tokom 0.2 do 0.6 milliamperov in kakšnih 50 voltov.

V tako obravnavanem lesu uničevalne krali ne morejo več uspevati, pod mikroskop vidni mikroorganizmi, ki les počasi, toda zanesljivo uničujejo, poginejo. Če se bodo opazovanja obeh japonskih inženirjev potrdila, tedaj bodo dosedanja načini za konserviranje lesa z zaščitnimi barvami in prepojitvami dobili drugovrstni pomen, a lesene hiše in druge zgradbe bo mogoče napraviti trpežnejše nego kamnite.

A NEKDOTA

Skupna tujevi brzi preko Kapitolskega griča. Američani so, ki se jim, kakor znano, vedno muči. Komaj da slišijo, kar jim pripoveduje vodnik. Saj tudi ni dosti, kar jim ve povedati: o starem grajskem hribu, o Michelangelu, ki so današnji Kapitol uredili po njegovem načrtu.

»Prosim, po vzorcu kongresne zgradbe v Washingtonu!« se je oglasila ena izmed poslušalk.

VSAK DAN ENA

»Vidite gospod, jaz imam kakor nalašč nekaj za vaše sončne pege.«
»Kakšen učinkovit pripomoček?«
»Ne pripomoček — temveč pikcasto kravato.«

(»Zürcher Illustrierte«)

Sirova ali kuhana zelenjava?

Na vprašanje, ali je sirova ali kuhana zelenjava prebavljivejša, se odločamo večinoma za kuhano zelenjavo. Splošno smo mnenja, da sirova zelenjava teži žolodce. Kakor pa so pokazali najnovejši poskusi, ki jih je izvršil prof. Heupke v Frankfurtu, temu ni tako. Po teh poskusih telo enako izkoristi redline snovi, najsi izvirajo iz sirove ali kuhane zelenjave.

Nosorogi izumirajo

Po neki novi cenitvi iz New Yorka je na svetu samo še 90 nosorogov. Tudi belorepi gnu je po tej cenitvi na seznamu izumirajočih živali, na prostem živi samo še 150 teh živali. O gorilah so newyorški strokovnjaki mnenja, da jih je samo še okroglo 2000. Nasprotno pa je velblodov kakšnih pet milijonov, slonov 100.000 in tigrov najmanj 150.000.

Holandski prispevek za Finsko

Holandska prestolonaslednica Julijana in njen soprog princ Bernhard sta nakazala finskemu Rdečemu križu preko holandskega društva istega imena znesek tisoč holandskih goldinarjev, kot svoje osebno darilo za ranjence v sedanjih vojni.

Žrtve zatemnitve

V Berlinu je prišlo zadnje dni zaradi zatemnitvenih predpisov ob življenje pet oseb.

Zane Grey

Zakon zapada

Roman

Ker je torej le bolj opazovala, se ji je strahoma razodelo, kako napačno je bilo njeno prejšnje vedenje in kako preprosto, odkrito in naravno je bilo vse med temi ljudmi. Thurmanovi cowboys so pač po tukajšnjem običaju slavili svatbo svojega vodje, in Georgiji se je zdelo — tega ne bi bila nikoli mislila — vedenje teh ljudi ganljivo in lepo, bilo ji je, kakor da spada tudi ona k njim — in to je bilo najbolj čudno. Življenje v Tontski krajini je bilo težko, zato pa tudi polno sreče in zadoščenja — mlada leta so veljala samo za pripravljalo dobo in pravo življenje teh žen se je pričevalo šele z zakonom.

Medtem so bili odnesli stole in mize iz velike družinske sobe in stari Henry Thurman je uglasil svoje gosli — novoporočena sta pričela ples.

Prvi častni ples sta morala plesati sama, nato so se pridružili ostali. Kmalu so se vrtile vse dvojice, staro in mlado je teptalo po častiljivi šegi prednikov, da se je hiša tresla. Georgijo so vrtili in sukali, da so ji krila kar frčala po zraku in v mislih je hvalila Boga, da jih je bila spodobno podaljšala. To hitro gibanje jo je navdajalo z veseljem, kakršnega ni prej nikoli poznala — ali ni bilo mnogo lepše od vsega tistega trapastega kle-

canja in potiskanja, ki se ji je zdelo prej najkrajše na svetu?

Cal je ni niti enkrat povabil, a ko je bilo zdaj spet konec plesa, je stopil k nji in ji šepnil:

»Ohladi se zdaj, iti morava.«
Brez oporekanja, a tudi brez obžalovanja je zapustila veselo družbo, se v Maryjini sobi preoblekla in s Calom skrivaj odšla skozi zadnja vrata, prav kakor da bi bila onadva novoporočena.

Ščip je plaval na bledem nebu in leden veter je pihal z gor, a Georgia je bila tako topla oblečena, da ji je bilo vzlic temu kar prijetno. V hiter drnec sta molče jezdila drug vstric drugega, potem pa, ko se je pot zožila, je Cal prevzel vodstvo.

»Drži se tik za mano,« ji je zaklical, »in pazi, da se ne udariš ob kako nizko vejo.«

Ker je bilo v gozdu, skozi katerega sta morala jahati, zelo tema, se je vzlic njegovemu svarilu kmalu zgodilo, da jo je neka veja, ki je bila k sreči le tenka, usekala s svojimi iglami v obraz. Vzkrik je zatajila, toda zadeto lice jo je skelelo. Krivec je pošastno tulil v vrhah borovcev — kar vesela je bila, ko sta prišla spet iz grmovja in na ravno.

Počasi jo je jela ta polnočna ježa veseliti. Zdelo se ji je, kakor da bi bila pričetek nečesa novega: spet dobljene prostosti! Mučni mesec je bil zdaj končan, mogla je iti kamor ji drago, ne da bi spravila srečo ljubljene sestre v nevarnost.

Zdaj, ko je tako pomislila, se je mahoma spomnila, da nima niti denarja za pot na vzhod, kajti

roditeljem seveda ni mogla pisati ponj, ker bi bili drugače Mary in s tem tudi Thurmani vse zvedeli. Sramotno priznanje je bilo torej še pred njo in tudi precej časa bo morala čakati, preden pride denar iz New Yorka.

Ko sta prijezdila do kladare in ji je Cal pomagal s konja, je tiho dejala:

»Vendarle sem vesela, da sva bila tam — ne samo zaradi Maryje.«

»To me veseli,« je odvrnil, »zame je bilo kakovak strašno, huje, nego sem mislil. Ljudje te niso mogli prebraviti in vsak posebej mi je čestital, češ, kakšna imenitna žena se je napravila iz tebe.«
»To je moralo biti zate res hudo — in vse to si pretrpel zaradi mene, siromak!«

»Nikar se ne posmehuj,« je mirno odvrnil, »ali si me mar napak razumela?«

»Kako?«

»Strašno mi je bilo samo zato, ker sem mislil, kaj neki poreko vsi ti ljudje, ko — ko boš zdaj —«

Obmolnil je — besede »odšla« ni mogel spraviti iz sebe.

»Če ti ustrežem, pa ostanem še nekaj časa pri tebi kakor doslej,« je tiho dejala. »Tudi zaradi Maryje bi utegnilo biti bolje, če ne bi kar precej —«

»Res bi hotela?« je vprašal ves zmeden. Prikmala je, nato pa smuknila v hišo. Stekel je za njo.

»Ali se ne boš prej malce pogrela? V kuhinji je ogenj.«

»Ni treba,« je zaklicala, »lahko noč!«

S temi besedami je stopila v svojo sobo, zaprla vrata in jih zaklenila kakor vsak večer. Ne da bi prižgala svetilko, se je hitro slekla in zlezla pod odejo.

Kaj je bila storila?! Spet se je bila hlinila in lagala, kajti v to, da ostane tu, ni bila privolila zaradi Cala, da bi mu ustregla, niti ne zaradi Maryje, čeprav sta ji bila tudi ta dva na misli, temveč edino zaradi sebe.

Kaj je hotela prav za prav? Ali je mar resno mislila na to, da mu postane žena? Smešno! Torej je zgolj iz sebičnosti in iz strahopetne bojazni pred odgovornostjo tako ravnala?

Težko je bilo odgovoriti! Čutila je: marsikaj se se je moralo združiti, da jo je pripravilo do tega. Vsekako je bilo pri tem nekaj dobrega: niti danes niti jutri se ji ne bo treba dokončno odločiti!

Štirinajsto poglavje

Z zadnjimi februarskimi viharji je bila zima minila — kar čez noč je bila prišla pomlad. Sneg se je tajal celo gori na grebenu gorovja, luže na rdečkastih tleh visoke planote so usihale, zemlja, ki jo je bil Cal v potu svojega obličja otrebil štorov in kamenja, je bila náred za pomladansko setev.

Georgia se ni bila odšla, še vedno sta »zakonca« živila drug poleg drugega. Samotno je bilo zelo — Mary ju je bila samo enkrat obiskala tu gori, ko se je vračala z ženitovanjskega potovanja v Phoenix, in ji je bila prinesla knjig in časopisov,